

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

“Mədəni irs bizi başçəriyyətin tarixinə aid olduğumuzu birlikdə düşünməyə vadar edir”

İyunun 30-da Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının açılış mərasimi keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak edib.

Azərbaycanın dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri milli-mənəvi dəyərlərin, tarixi-mədəni irsin qorunması və təbliği ilə yanaşı, beynəlxalq səviyyədə dünya irsinin müdafiəsi və mühafizəsinə dəstək verməkdir. Bu məqsədlə ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdiyi vaxtdan UNESCO ilə sıx əməkdaşlıq münasibətləri qurub və təşkilatın fəaliyyətinə öz töhfəsini verib. 2013-cü ildə təşkilatın Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin 8-ci sessiyasına uğurla ev sahibliyi edən Azərbaycanda eyni müvafəqiliyyətlə hər iki ildən bir UNESCO-nun rəsmi tərəfdaşlığı ilə Dünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu keçirilir. 2018-ci ildə Dünya İrs Komitəsinin 42-ci sessiyasında qəbul edilmiş qərarə əsasən, Azərbaycan bu mötəbər qurumun növbəti sessiyasına ev sahibliyi etmək hüququna əldə edib. Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyətə malik belə bir qərarın qəbul olunması ölkəmizin UNESCO ilə tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini göstərir. Prezident İlham Əliyev iyunun 30-dan iyulun 10-dək davam edəcək sessiyanın Bakıda layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə müvafiq sərəncam imzalayıb, sessiyanın yüksək səviyyədə keçirilməsi təşkil olunub.

davamı səh. 3-də

“On gün ərzində bizi gərgin iş, səməralı müzakirələr gözləyir”

İyulun 1-də UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyasının plenar iclasından sonra yerli və xarici külfəvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri üçün mətbuat konfransı keçirilib.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Təşkilat Komitəsinin sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev çıxış edərək media mənsublarını salamladı. Bildirdi ki, Dünya İrs Komitəsinin növbəti illik sessiyasının Bakıda keçirilməsi çox mühüm hadisədir. İyunun 30-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın UNESCO-nun baş direktoru Odre Azulenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşləri ölkə rəhbərliyinin bu tədbirə nə qədər böyük önəm verdiyinə sübutdur.

davamı səh. 4-də

“İpək Yolu”nun musiqiləri yenə qədim Şəkiddə səslənir

Xəbərdə bildirdiyimiz kimi, Şəki şəhəri növbəti dəfə musiqi bayramına – bu il 10-cu dəfə keçirilən “İpək Yolu” festivalına ev sahibliyi edir. İyunun 29-da qədim sənət və mədəniyyət mərkəzində X “İpək Yolu” Beynəlxalq Musiqi Festivalı başlayıb.

Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı və Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən festivala Türkiyə, Rusiya, Macarıstan və Qazaxıstandan musiqi və kollektivlər gəlib.

Festivalın təntənəli açılış mərasimi “Yuxarı Karvansaray” kompleksində keçirilib. Mərasimdə şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov çıxış edərək Şəkinin beynəlxalq festivalı keçirilməsi üçün gözəl məkan olduğunu, “festivalar şəhəri” kimi tanındığını bildirdi. Ölkəmizdə mədəni irsin qorunub saxlanılmasına, xalqımıza xas zəngin mədəniyyətin təbliği olunmasına dəim yüksək diqqət və qayğı göstərildiyini vurğulayan İcra başçısı qeyd edib ki, ənənəvi “İpək Yolu” festivalı isə Şəkinin mədəni həyatında çox böyük hadisədir.

davamı səh. 7-də

Gənc
pianoçular
müsabiqəsinə
yekun vuruldu

səh. 5

Bakıda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası keçirilir

Əsrlərin mirasını gələcək nəsillərə necə çatdırmalı?

İyulun 1-də Bakı Konqres Mərkəzində UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində ilk plenar iclas işə başladı. İlk olaraq sessiyanın gündəliyi açıqlandı və iştirakçı ölkələrin nümayəndələrinin hesabatları dinlənildi.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının sədri, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev çıxış edərək qonaqları salamladı, gündəliklə bağlı məlumat verdi.

Bildirdi ki, on gün ərzində dünyanın 180-dək ölkəsindən nümayəndələrin iştirakı edəcəyi tədbir respublikamızın beynəlxalq arenada yüksək nüfuzunu təsdiqləyən olmaqla bərabər, Azərbaycanın tarixinin və müasir inkişaf səviyyəsinin, zəngin mədəniyyətinin, insonsəninin dünyaya nümayiş üçün mühüm imkandır. “İştirakçılar Azərbaycanın mədəni irsi ilə artıq tanış olublar. Möhtəşəm açılış mərasimi onlarda ölkəmiz haqqında geniş təsəvvür yaradıb”.

UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzinin direktoru xanım Mextild Rossler tədbirin əhəmiyyətini, təşkilatı işlərin yüksək səviyyədə həyata keçirildiyini vurğuladı.

Sessiya çərçivəsində təşkil edilən Abidə Məncərləri və Gənc Pəşəkarlar forumlarının işini yüksək dəyərləndirən direktor müvafəqiliyyətlər tərəfindən aparılan maraqlı müzakirələrin nəzəri olduğu diqqətə çatdırıldı. Qeyd olundu ki, sessiyada müzakirə ediləcək bütün məsələlər komitənin veb-saytında canlı olaraq yayımlanır. Onu da vur-

ğulayım ki, büro üzvlərinin istəyi ilə sessiyanın gündəliyində dəyişiklik edilə bilər”.

Bildirildi ki, Bakı sessiyasında UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına daxil edilmək üçün üçv dövletlərin təqdim etdiyi 36 namizəd fayl nəzərdən keçiriləcək. Bu fayllardan 28-i mədəni, 6-si təbiət, 2-si qarışıq (təbiət və mədəni) abidələr sırasına daxildir. Sessi-

yalarda ilk olaraq siyahı üzrə təbiət, daha sonra mədəni obyektlər üzrə nominasiyalar müzakirə ediləcək. Sessiya çərçivəsində 50-yə yaxın paralel tədbir və sargılar da təşkil olunacaq. Eyni zamanda Bakıda UNESCO-nun siyahısında olan və təhlükə ilə üzləşən 166 abidənin hazırkı vəziyyəti təhlil ediləcək.

davamı səh. 3-də

Luvrdakı Azərbaycan xalçaları Bakıdadır

İyulun 2-də Azərbaycan Xalça Muzeyində “Azərbaycan mədəni irsi Luvr Muzeyində” adlı sərgi açıldı. UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində təşkil edilən sərgidə Fransanın Luvr Muzeyində saxlanılan Azərbaycan xalçalarından bir neçəsi nümayiş olunur. Mərasimdə Baş nazirin müavini Əli Əhmədov, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev, nazir müavirləri, millət vəkili, mədəniyyət xadimləri, xarici qonaqlar iştirak edirdi.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev tədbirə təşrif gətirmiş sessiya iştirakçılarına, qonaqları salamlayaraq bu sərginin iki ölkə arasında günü-gündən inkişaf edən mədəni əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə sübut olduğunu dedi. Bu işdə dövlətimizin başçısının apardığı uğurlu siyasət, Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyevanın xüsusi əməyi qeyd edildi.

Sonra söz Fransanın Azərbaycandakı səfiri xanım Orelia Buezeə verildi. Xanım Buezeə bildirdi ki, bu gün Azərbaycan və Fransa arasında mədəni əlaqələr üçün çox önəmli bir gündür. Azərbaycan Xalça Muzeyi Luvr Muzeyi ilə əməkdaşlıq edərək Fransada qorunan bir neçə xalçanı sizlərə təqdim edir. Bu layihədə iştirak etmək bizim üçün şərəfidir. Sərgi həm də Azərbaycanın öz mədəni irsinə nə qədər böyük diqqət ayırdığını sübuta yetirir. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın bir neçə ay önce Fransaya səfər etdiyini xatırladan diplomat bildirdi ki, həmin görüşlərdən sonra Azərbaycan tərəfi

Luvrdə saxlanılan bir neçə xalçanın bərpasına maddi yardım göstərdi.

Muzeyin direktoru Şirin Melikova öz çıxışında dedi ki, sərginin keçirilməsi ölkəmizin mədəni həyatında çox önəmli hadisədir. Dünya şöhrətli Luvr Muzeyinin daimi ekspozisiyasında sərgilənən üç nadir eksponat ilk dəfə Bakıda nümayiş etdirilir. Bu sərgi gələcəkdə iki mədəniyyət ocağı arasında daha sıx əlaqələrin qurulmasına və milli irsi nümunələrimizin təqdim olunduğu birgə irimiqyaslı layihələrin keçirilməsinə təkan verəcək.

Qeyd olundu ki, sərgi “Azərbaycan Respublikasında xalça sənətinin qorunması

və inkişaf etdirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsi istiqamətində Azərbaycan Xalça Muzeyinin töhfəsidir. Layihə Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Xalça Muzeyi, Fransanın Azərbaycandakı səfirliyi, Luvr Muzeyi, Azərbaycan-Fransız İnstitutu və “Silk Way West Airlines” QSC-nin təşkilatçılığı ilə həyata keçirilir.

Sonra iştirakçılar Luvrdan gətirilmiş xalçalarla tanış oldular. Sərgidə Qarabağ və Şirvan xalça məktəblərinə aid “Xanlıq”, “Cələbi” və “Əjdəhali” xalçaları nümayiş edilir. Sərgi sentyabrın 30-dək davam edəcək.

Abidə Məncərləri Forumunda müzakirə və təqdimatlar

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində təşkil olunan Abidə Məncərləri Forumunun 28-30 iyun tarixində Bakı Konqres Mərkəzində keçirilən toplantıları maraqlı müzakirə və təqdimatlarla yadda qaldı.

Forumun ikinci günündə (28 iyun) “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memariq Qoruyğu İdarəsinin Elmi-mədəni mərkəzinin direktoru Cavid Kazimov geniş məruzə ilə çıxış etdi.

Məruzə İçərişəhərdə irs və dayanıqlı inkişaf üzrə fəaliyyətə həsr olunmuşdu.

Paytaxtın bu qədim məkanının idarə olunması, abidələrin qorunması, aparılan bərpa və konservasiya işləri barədə məlumat verən məruzəçi dedi ki, abidə mənecrləri bizim təcrübə ilə yaxından maraqlanırlar. Abidələrimizin bərpa və konservasiyası ilə bağlı təcrübəmiz onlarla bölüşməkdən məmnunluq.

davamı səh. 4-də

Respublika sənətkarlıq festivalı

İyulun 3-dən
7-dək Bakıda

Respublika Sənətkarlıq Festivalı keçiriləcək. Gənc Tamaşaqlar Təcrübə Mərkəzinin qarşısında meydanında, Nizami küçəsində təşkil ediləcək festival UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində reallaşan mədəniyyət layihələrindən biridir.

1st Republic Festival
of Craftsmanship

səh. 8

Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəli ilə bağlı müsabiqənin müddəti uzadılıb

səh. 6

“Qavaldas”
festivalının
final
mərhləsi

səh. 5

İyunun 30-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev UNESCO-nun baş direktoru xanım Odrə Azulenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin qəbulu ilə.

Görüşdə Azərbaycan ilə UNESCO arasında əməkdaşlığın uğurlu inkişaf etdiyi bildirilib, təşkilatın Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Bakıda keçirilməsinin əhəmiyyətinə toxunulub, dünyada bu tədbirə böyük marağın olduğu qeyd edilib.

Baş direktor Odrə Azule Azərbaycanın mədəniyyətlərarası dialoqa verdiyi töhfəni yüksək qiymətləndirib, ölkəmizdə mədəni və tarixi irsin qorunması və təbliği istiqamətində görülən işlərin əhəmiyyətini qeyd edib. Xanım Odrə Azule Azərbaycanın Elm Muzeyinin təsis edilməsi təşəbbüsünə UNESCO-nun dəstək verdiyini bildirib.

Mədəniyyətlərarası dialoqa toxunan dövlətimizin başçısı "Bəki Prosesi"nin artıq böyük global platformaya çevrildiyini və müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən dəstəkləndiyini deyib. Prezident İlham Əliyev bildirib ki, ölkəmizdə mədəni və təbii irsin qorunması gündəlikdə duran ən önəmli məsələlərdən biridir.

runması gündəlikdə duran ən önəmli məsələlərdən biridir. Söhbət zamanı Azərbaycan ilə UNESCO arasında elm və təhsil sahələrində əməkdaşlığın inkişafından məmnunluq ifadə edib, bu sahədə təşkilatın xətli ilə həyata keçirilən layihələrin önəmi vurğulanıb.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva iyunun 30-da UNESCO-nun baş direktoru xanım Odrə Azule ilə görüşüb.

Birinci vitse-prezident Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyasında iştirak etmək üçün ölkəmizə gəldiyinə görə Odrə Azuleyə minnətdarlığını bildirib. Mehriban Əliyeva Azərbaycan ilə UNESCO arasında əməkdaşlığın bir çox sahələrdə - mədəniyyət, elm, təhsil və digər istiqamətlərdə çox uğurlu inkişaf etdiyini məmnunluqla vurğulayıb. "Bütün bu illərdə birgə keçirilən toplantılarda, bö-

yuk beynəlxalq tədbirlərdə UNESCO ailəsinin üzvlü olmaq mənim üçün çox xoşdur, böyük şərəfdir", - deyən Mehriban Əliyeva təşkilatla əməkdaşlığımızın 27-ci ilinin tamam olduğunu bildirərək dünya mədəni irsinin qorunmasında gələcəkdə də çox uğurlu əməkdaşlıq quracağımıza əminliyini ifadə edib.

Baş direktor Odrə Azule Parisdə təşkilatın baş qərargahında Mehriban Əliyeva ilə görüşünü xatırladı və UNESCO üçün ən mühüm tədbir olan Dünya İrs Komitəsinin növbəti sessiyasının Azərbaycanda keçirilməsindən məmnunluğunu bildirib. Odrə Azule UNESCO üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən və 2500-ə yaxın iştirakçının qatılacağı bu sessiyanın Azərbaycanda keçirilməsinə görə təşəkkürünü bildirib.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının ikinci iş günü

UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyunun 2-də plenar iclasla öz işini davam etdirdi. İclasda üzv dövlətlər məşvərat qrupları arasında dialoqun gücləndirilməsinə həsr olunan hesabat müzakirələri aparıldı.

Sessiyaya sədrlik edən Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev tədbiri açaraq iştirakçıları müzakirələrdə fəal olmağa çağırıb.

Sonra Norveç, Tanzaniya, İndoneziya, Bəhreyn, Braziliya, Macarıstan, Küveyt, Qvatemala, Tunis, Avstraliya, Azərbaycan, Çin və digər ölkələrin təmsilçiləri təqdim olunan hesabatla bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Bəhreyn nümayəndəsi çıxışı zamanı bildirdi ki, ərəb ölkələri üçün bu sahədə təlimlər keçirilib. Çıxışlarda diqqətə çatdırıldı ki, dialoq məşvərat qrupları ilə üzv ölkələr arasında olan

münasibətlərin şəffaflığına xidmət edəcək, ortaya çıxan qeyri-müəyyənliliklərlə bağlı müxtəlif mexanizmlərin işə salınmasına müsbət təsir göstərəcək. Vurğulandı ki, 15 ildən artıqdır Dünya İrs Komitəsinin siyahısında növbə gözləyən, təhlükə ilə üzlən obyektlər üçün dialoqların qurulması vacibdir. Bu dialoq həm də dünya irsinə dair konvensiyaya inamı artırmağa xidmət edir.

Sonra məşvərat qrupları modellərin hazırlanması ideyası ilə bağlı çıxış etdilər. Bildirildi ki, bu sahədə dialoq işin ardıcılığına, xidmət etməli, natiçələri dəyişməyə meylli olmalıdır. Çünki qloballaşma prosesində ortaya çıxan mənfi halların aradan qaldırılması məhz dialoq vasitəsilə reallaşdırıla bilər.

Mədəni Mülkiyyətin Mühafizəsi və Bərpasının Öyrənilməsi üzrə Beynəlxalq Mərkəzin (ICCROM) və Təbiətin Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (ICUN) nümayəndələri çıxışlarında bildirdilər ki, nominasiyaların müzakirəsi prosesində üzv dövlətlərin dialoqu mədəni irsə münasibətdə daha optiməl yanaşmalara vəsiyə olar, təhlil və qərar prosesini sürətləndirir. Çıxışlarda Dünya İrs Komitəsinin son illər gördüyü işlərdən və dünyada mədəni irsin qorunması istiqamətində reallaşdırılan layihələrdən də söz açıldı.

Müzakirələr zamanı həmçinin Azərbaycanın təklif etdiyi "Nominasiya prosesində ikinci siyahıların hazırlanması, reaktiv monitorinqin aparılması əsasında effektiv və konstruktiv dialoqun qurulması" bəndi də hesabatla əlavə edildi.

Ölkəmizin təklifi üzv dövlətlərin iştirakçıları tərəfindən qəbul olundu. Daha sonra hesabatdakı müxtəlif bəndlərlə bağlı qərar layihələri müzakirə edildi. İclasda Mali Respublikasında törədilmiş terror aktı nəticəsində həyatını itirən insanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olundu. Plenar iclasda gündəlikdə yer alan əsas məsələlərdən biri - "Dünya irsi mülkiyyətinin konservasiya vəziyyəti" də müzakirə edildi.

Plenar iclasda daha sonra sessiya qarşısında keçirilən Abidə Məncərləri Forumuna həsr edilmiş hesabat dinləndi. Bildirildi ki, forum UNESCO-nun Dünya irsi siyahısında yer alan abidələrin idarə edilməsi ilə məşğul olan

mütəxəssisləri bir araya gətirmək baxımında əhəmiyyət kəsb edir. Forum abidə menecmentini üçün təcrübə mübadiləsi, an son yenilikləri bağlı məlumat mübadiləsi üçün vacib platformadır.

Abidə Məncərləri Forumunun bəyanatı oxunaraq qəbul edildi. Bəyanatda birgə ideyalar, dayanıqlı inkişaf, təcrübə mübadiləsi, regional və beynəlxalq səviyyədə əlaqələrin qurulması,

birgə addımların atılması və digər məsələlər əksini tapıb.

Plenar iclas hesabatı ətrafında müzakirələr davam etdi. Dünya İrs Komitəsinin direktoru xanım Mextild Rossler irsin idarə olunmasında effektiv yanaşma məsələləri, turizmin düzgün idarə olunması və dünya mədəni irsinə turizmin təsiri haqqında fikirlərini diqqətə çatdırdı.

LALƏ

Sessiya gedişində işgüzar görüşlər

UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyasında xarici ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların yüksək səviyyəli rəsmiləri iştirak edir.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev iyunun 2-də sessiyada iştirak edən Özbəkistan Respublikası Baş nazirinin müavini Aziz Abduhakimov ilə görüşüb.

Əbülfəs Qarayev qonağa ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirlər, Azərbaycanın zəngin mədəni irsi haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, ölkəmizin mədəniyyətinin inkişafı və dünyada təbliği istiqamətində dövlət səviyyəsində fəal iş aparılır.

Özbəkistanda Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin uğurla fəaliyyət göstərdiyini diqqətə çatdıran nazir bu mərkəzin iki ölkə arasında mədəni əlaqələrin inkişafına töhfə verdiyini dedi. Aziz Abduhakimov Azərbaycanı iki dəfə səfər etdiyini bildirərək ölkəmizdə görüldükdən məmnun olduğunu ifadə etdi: "Azərbaycan bizim üçün qardaş ölkədir. İki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə uğurlu əməkdaşlıq möhtəvi var. Biz bu əməkdaşlıq səviyyəsini daha da inkişaf etdirə bilərik. O, cümlədən qarşılıqlı olaraq mədəniyyət sahəsində, xüsusilə də teatr və musiqi kollektivlərinin səfərlərini təşkil edə bilərik".

İyunun 2-də nazir Əbülfəs Qarayev Şimali Makedoniyanın hökumət naziri Edmond Ademi ilə də görüşüb.

Əbülfəs Qarayev Şimali Makedoniyanın Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında fəal iştirak etdiyini vurğuladı. Nazir iki ölkə arasında mədəni sahədə əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğulayaraq bu istiqamətdə geniş potensialın olduğunu diqqətə çatdırdı.

Edmond Ademi Azərbaycanın Dünya İrs Komitəsinin sessiyasına yüksək səviyyədə ev sahibliyi etdiyini dedi. Qonaq həmçinin Şimali Makedoniya ərazisində yerləşən mədəni irs nümunələrinin qorunması və tanıtılması ilə bağlı UNESCO ilə daha sıx əlaqələr inkişafına çalışdığını bildirdi. Söylədi ki, ölkəsi bu sessiyadan da Şimali Makedoniya üçün uğurlu nəticələr gözləyir.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevin Sent-Kits və Nevis Federasiyasının (Şimali Amerika, Karib dənizində ada-dövlət) UNESCO yanında daimi nümayəndəsi David Doyl ilə görüşündən iki ölkə arasında əlaqələrin qurulması istiqamətində fikir mübadiləsi aparıldı. Ölkəmizin dünyada mədəni əlaqələrin inkişafı üçün həyata keçirdiyi tədbirlərin önəmi vurğulandı.

David Doyl Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının yüksək səviyyədə təşkil edildiyini diqqətə çatdırdı.

FARİZ

"Qırğızistanın təbii və mədəni irsi" Bakıda

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının keçirildiyi Bakı Konqres Mərkəzi müxtəlif ölkələrin sərgi təqdimatları üçün də əlverişli məkandır. Burada Azərbaycan mədəniyyəti və təbiətini əks etdirən fotosərgi nümayiş olunur.

Azərbaycan sərgisi ilə yanaşı, foyədə Qırğızistanın da sərgisi təşkil edilib.

İyunun 2-də "Qırğızistanın təbii və mədəni irsi" adlı sərginin açılış mərasimi keçirildi.

Mərasimdə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyətin Nazirinin müavini Sevdə Məmmədaliyeva, Qırğız Respublikası Xarici İşlər nazirinin müavini Nuran Niyazəliyev çıxış etdilər.

Nuran Niyazəliyev çıxışında Azərbaycan və Qırğızistan arasında münasibətlərə toxundu: "İki qardaş ölkə arasında müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq hər zaman uğurla

aparılib. UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında Azərbaycanın münasibətlərinə sahibliyi etdiyinə görə Azərbaycanla təşəkkürümüzü bildiririk".

Sevdə Məmmədaliyeva qeyd etdi ki, Dünya İrs Komitəsinin sessiyaları təkcə rəsmi müzakirələr, görüşlər məkanı deyil. Bu qarşılıqlı müxtəlif tarixi, mədəni-mədəni miraslara həsr olunmuş sərgilər də keçirilir. "Azərbaycanla Qırğızistan arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələri uğurla inkişaf edir. Bu əlaqələr iki qardaş türk xalqının tarixi münasibətləri əsasında formalaşır. Sərgi bizə Qırğızistan mədəniyyəti ilə yaxından tanış olmaq imkanı verir", - deyə Sevdə Məmmədaliyeva bildirdi.

Sonra qonaqlar sərgi ilə tanış oldular. Sərgidə Qırğızistanın milli keça sənəti, milli mətbəx, geyim, xalq-dekorativ sənəti nümunələri, eləcə də bu ölkənin heyranətə təbiiyyət əks etdirən fotoşəkillər təqdim edilir.

Sessiyada paralel iclaslar

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyunun 2-də paralel iclaslarla işini davam etdirdi. İlk iclas Afrika və ərəb ölkələrində baş verən təbii fəlakətlər və münasibətlər nəticəsində dağıntıya məruz qalan mədəni irsin qorunmasına həsr edildi.

Müzakirələrdə 2019-2020-ci illər üçün tədbirlər haqqında məlumat verildi.

Bildirildi ki, ekoloji mədəni irsin qorunması həm yerli icra orqanlarının, həm də konvültilərin nəzarətində olmalıdır. Dünyada ən çox dağıntıya məruz qalan məhz bu regionlardır. Bu səbəbdən də Dünya İrs Komitəsi sözügedən regionlara dəstəyini əsirgənməməlidir.

Dini irsin qorunmasına həsr olunan iclasda bu sahədə ən yaxşı təcrübələrdən söz açıldı. Dünyada tolerantlıq, mədəni

dialoq və vicdan azadlığı kontekstində dini irsin əhəmiyyəti diqqətə çatdırıldı. UNESCO siyahısında yer alan dini abidələrin qorunmasında mövcud problemləri müzakirə edildi. İştirakçıları mövzu ilə bağlı öz təcrübələrini bölüşdülər.

Üzv ölkələrin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən növbəti iclasda isə büdcə məsələləri müzakirə edildi. İclasda 180 ölkənin mədəni irsin qorunmasına ayırdığı maliyyə fondu və xərclər nəzərdən keçirildi, işçi qrupların hesabatlardan dinləndi.

Mədəni miras və

təbii irsi ilə bağlı müzakirələr

İyunun 2-də günün ikinci yarısında UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası növbəti plenar iclasında müzakirələr davam etdirildi. İlk müzakirədə Tanzaniyada su elektrik stansiyasının tikilməsi ilə əlaqədar ekoloji mühit üçün yaranacaq ciddi problemlərdən söz açıldı. Bildirildi ki, stansiyanın tikildiyi ərazidə 491 min hektar ərazidə ekoloji vəziyyət pisləşəcək.

Mövzu ətrafında İspaniya, Braziliya, Qvatemala, Kubə, Uqanda, Avstraliya, Qırğızistan, Zimbabve və Təbiətin Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (ICUN) nümayəndələri çıxış edərək öz fikirlərini bildirdilər.

Tanzaniya nümayəndə heyəti də çıxış edərək elektrik enerjisi hasilatının ölkənin strateji məsələsi olduğunu da nəzərə alınmasını bildirdi. Məsələ ilə bağlı qəbul ediləcək qərar bənd-bənd müzakirə edildi.

Keniya'da Turkana gölmə dair qərar xüsusi müzakirə obyekti kimi qeyd olundu. Sonrakı müzakirə isə Liviyada antik Qadames şəhəri ilə bağlı idi. Liviya müzakirə ölkəsi tərəfindən dağılmaq təhlükəsi ilə üzləşmiş Qadamesdə xeyli konservasiya işləri görüldüyü üçün bu şəhərin təhlükə ilə üzləşən abidələr siyahısından çıxarılmasını təklif etmişdi. Tunis nümayəndəsi də bu ölkədə Siyasi qarşılıqlıdan sonra Qadames şəhərində vəziyyətin yaxşılaşdığını təsdiqlədi. Küveyt təmsilçisi isə bildirdi ki, Liviya hökuməti UNESCO ekspertlərinin Qadamesə səfərinə təmin etsin.

Növbəti məsələ isə peyğəmbərin doğulduğu məkan kimi tanınan Bətləhem kilsəsinin (Fələstin) təhlükə gözləyən abidələr siyahısından çıxarılması ilə bağlı oldu. Qeyd edildi ki, Dünya İrs Komitəsinin 39-cu sessiyasında dağılmaqda olan dini abidə kimi siyahıya salınan həmin memarlıq abidəsi artıq bərpa edilib. Çıxışçılar Fələstinə bu nailiyyət münasibətilə təbrik etdilər. Kilsənin təhlükə ilə üzləşən abidələr siyahısından çıxarılması ilə bağlı qərar yekdilliklə qəbul edildi.

GÜLCAHAN

“Mədəni irs bizi bəşəriyyətin tarixinə aid olduğumuzu birlikdə düşünməyə vadar edir”

əvvəlki sah. 1-də

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun xüsusi səfəri Mehriban Əliyeva çıxış edib. O, sessiya iştirakçılarını salamlayaraq bu qürur mühüm toplantını qəbul etməyin ölkəmiz üçün böyük şərəf olduğunu deyib. Ölkəmizlə təşkilat arasında ötən 27 ildə bir sıra sahələrdə uğurlu əlaqələrin qurulduğunu bildirdən Mehriban Əliyeva dünya və milli irsin qorunmasının Azərbaycanda dövlət siyasətinin mərkəzində da-

muğamın, aşiq sənətinin, qeyri-maddi mədəni irsimizin digər nümunələrinin da UNESCO-nun müvafiq siyahılarında yer aldığını vurğulayıb. Bildirib ki, Azərbaycanın UNESCO-nun dəyərlərinə və ideallarına bağlılığı onun ölkəmizin hədəflərindən kənarda da öz təzahürünü tapır. Son 10 il ərzində dünya mədəni irsinin qorunması sahəsində apardığımız fəaliyyətin coğrafiyası geniş olub.

Mehriban Əliyeva çıxışında Ermənistan tərəfindən torpaqlarımızın işğalı nəticəsində yüz-

regionu bu gün də işğal altında saxlamaqda davam edir. Bir milyon azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətində yaşayır. Yüzlərlə tarixi və memarlıq abidəsi, muzeylər, məscidlər və digər dini məbədlər dağıdılıb, yaxud ciddi dağıntıya məruz qalıb. Bu səbəbdən Azərbaycan mədəniyyət mülikiyyətinin qorunmasına aid müvafiq beynəlxalq konvensiyaların səmərəli icrasında çox maraqlıdır. Düşünürəm ki, bu sahədə görüləcək işlər hələ də çoxdur və UNESCO bu baxımdan mühüm rol oynamalıdır”.

də V Dünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumuna ev sahibliyi etdik. Məmnunluq ki, UNESCO həmin mühüm təşəbbüsə bizim əsas tərəfdaşımızdır”.

Mədəni irsin bəşəriyyətinin gələcəyi üçün əhəmiyyətini vurğulayan Birinci vitse-prezident çıxışının sonunda Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının işinə uğurlar arzulayıb: “Mədəni irs bizi bəşəriyyətin şanlı tarixinə aid olduğumuzu birlikdə düşünməyə vadar edir. Biz qəti şəkildə inanırıq ki, sülh mədəniyyətinin toxumları yalnız dialoq və qarşılıqlı hörmət vasitə-

Olur. Azule zəngin tarixə malik Bakıda olmaqdan məmnunluğunu bildirərək Azərbaycan rəhbərliyinə səmimi qonaqpərvərliyə və öz dövlətlərinin nümayəndələri üçün yaradılan şəraitə görə minnətdarlıq edib: “Bakı

lara bağlıdır. Tarix boyu bəşər övladı yaşayıb-yaratmışdır. Biz müxtəlif təkamül yolu ilə inkişaf edərək yeni üfqlərə çıxmışıq”.

Dünya mədəni irsinin hazırda həssas vəziyyətlə üzləşdiyini deyən Odre Azule qaynar nöqtələrdəki mədəni abidələrin daim UNESCO-nun nəzarətində olduğunu diqqətə çatdırıb, dünya mədəni irsinin müxtəlifliyinin qorunub saxlanmasının vacibliyini vurğulayıb. Mədəni irsin qorunmasına dair konvensiyanın xüsusi əhəmiyyətini vurğulayan baş direktor dünya əhalisini təşviş işlərində fəal olmağa çağırıb.

Baş direktor sessiya iştirakçılarını Hindistanın Əhmədabad şəhərindən olan 9 yaşlı qızı təqdim edib. Balaca qız müəllifi olduğu kitabında öz doğma şəhərindən, oradakı çoxlu tarixi abidələrdən, böyük qəhrəmanlardan bəhs etdiyini bildirib və kitabını Odre Azuleyə təqdim edib.

Mərasimdə UNESCO-nun İcraiyyə Şurasının sədri Byonq-Hyun Li və Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının sədri, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev çıxış ediblər.

Daha sonra Azərbaycan inco-sənət ustalarının ifasında ölkəmizin mədəni irsinin qədim tarixini, rəngarəngliyini nümayiş etdirən konsert proqramı təqdim olunub.

yandığını vurğulayıb. Diqqətə çatdırılıb ki, son 5 ildə ölkəmizdə 40 tarixi abidə bərpa edilib və yenidən qurulub. Şirvanşahlar sarayı və Qız qalası ilə birlikdə İçərişəhəri, Qobustan qaya rəsmlərini UNESCO-nun Dünya İrsi siyahısına daxil edildiyini deyən Birinci vitse-prezident musiqi xəzinəmizin inciləri olan

sinin dağıdıldığını da diqqətə çatdırıb: “Hərbi təcavüz nəticəsində, eləcə də beynəlxalq hüquq və BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrini nə kobud şəkildə pozaraq Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin təxminən 20 faizini, o cümlədən Dağlıq Qarabağı və yeddi ətraf

Mehriban Əliyeva 2008-ci ildə Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə əsası qoyulan və ötən müddətdə mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun təşviqi üçün global platformaya çevrilmiş “Bakı Prosesi”nin, bu müstəvidə UNESCO ilə tərəfdaşlığın əhəmiyyətini də qeyd edib: “Ötən ay biz “Bakı Prosesi” qarşısında-

şilə cücərə bilər... Bu toplantının işinə böyük uğurlar arzulayaraq, yekunda XII əsrin böyük Azərbaycan memarı və filosofu Məhəmmədinin sözlərinə istinad edərək demək istədim: “Biz gedirik, amma qalar ruzigar, biz ölərik, amma qalar yadigar”.

Mərasimdə çıxış edən UNESCO-nun baş direktoru

dünyəvi bir şəhərdir, zəngin tarixə, UNESCO-nun Dünya İrsi siyahısına daxil olan sahələrə malikdir. Bu gün axşam biz bütün dünyanın müxtəlif yerlərindən paytaxt şəhərinizə, buraya toplaşmış, Əslində, bunun bir tarixçəsi var. Bu, bizi bir araya gətirən dəyərlərə, ümumi tariximizə, bölüşdüyümüz məqam-

Bakıda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası keçirilir

əvvəlki sah. 1-də

Sonra UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin Bəhreymədə keçirilən 42-ci sessiyası haqqında Anna Zəçnerin məruzəsi dinlənildi. O, bildirdi ki, ötən sessiyada 225 qərar qəbul edilib, 19 mədəniyyət nümunəsi UNESCO-nun Dünya İrsi siyahısına salınıb. Bununla da təşkilatın sözlükdən siyahısına daxil olan nümunələrin sayı 1092-yə çatıb. Qeyd olundu ki, 42-ci sessiyada 157 konservasiya olunmuş abidənin durumu barədə məlumat verilib və 54 irs nümunəsi təhlükədə olan mədəniyyət abidələrinin siyahısına daxil edilib.

Daha sonra Azərbaycanın UNESCO yanında daimi nümayəndəliyinin əməkdaşı Rəşad Baraltı hesabatçı çıxış etdi. Görülən işlərdən və qarşıda duran vəzifələrdən danışdı.

Plenar iclasda Norveç, Zimbabve, Tunis, Tanzaniya, Braziliya, Bosniya və Herseqovina, Koreya Respublikası, Fransa və digər ölkələri təmsil edən nümayəndələr çıxış edərkən tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycan hökumətinə minnətdarlıqlarını ifadə etdilər. Dünyada mədəni irsin qorunmasının vacibliyindən danışan nətiqlər bu istiqamətdə UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzinin gördüyü işləri yüksək qiymətləndirdilər. Bildirildi ki, Dünya İrs Mərkəzi ilə qurulan və genişləndirilən əlaqələr dünyada həm sülhə, həm də mədəni inkişafı xidmət edir.

Bakı bəyannaməsi qəbul edildi

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının ilk plenar iclasında Bakı bəyannaməsi qəbul edildi. Sessiyanın sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Bakı bəyannaməsinin dünyada mədəni irsin qorunmasına xidmət etdiyini və beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini bu məsələyə yönəldməsi məqsədi daşdığını vurğuladı.

Sonra iştirakçı ölkələr tərəfindən Bakı bəyannaməsi səsə qoyularaq qəbul edildi.

Daha sonra 43-cü sessiya qarşısında təşkil edilən Dünya İrsi Gənc Peşəkarlar Forumu barədə məlumat verildi. Bildirildi ki, iyunun 24-də işə başlayan forumda dünyanın 30 ölkəsini təmsil edən 30 gənc irs mütəxəssisi iştirak edib. Forumun bulki mövzusu “Dünya irsi: global çağırışlar üçün yerli ideyalar” olub.

Gənc Peşəkarlar Forumuna həsr edilmiş videomaterial təqdim edildikdən sonra gənc peşəkarlar bir daha məqsəd və məramlarını, gələcəyə ünvanlanmış mesajlarını diqqətə çatdırdılar.

Sonda Gənc Peşəkarlar Forumunun üzvləri UNESCO-nun baş direktoru Odre Azule və sessiyanın sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev ilə xatirə şəkil çəkdirdilər.

İkinci plenar iclas: irsə bağlı müxtəlif qurumların hesabatları

İyulun 1-də sessiya qarşısında ikinci plenar iclas keçirildi. Sessiyanın sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev iclası

açıq elan etdikdən sonra hesabatlar dinlənildi.

Mədəni Mülikiyyətin Mühafizəsi və Bərpasının Öyrənilməsi üzrə Beynəlxalq Mərkəzin (ICCROM) nümayəndəsi öz çıxışında təmsil etdiyi qurumun son dövrlərdəki fəaliyyəti haqqında məlumat verdi. Təşkilatın Afrika və ərəb dövlətləri ilə bağlı fəaliyyətlərinin əsas məqsədlərini diqqətə çatdıraraq nümayəndə bu istiqamətdə görülən işlərin müsbət nəticələrini vurğuladı. Münaqişələrdən sonra arazılarda mədəni irsin qorunması və bərpası istiqamətində fəaliyyətə toxunan mütəxəssis ötən bir il ərzində təşkilatın üzərinə düşən işin öhdəsindən uğurla gəldiyini bildirdi.

Təbii irsin Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (IUCN) hesabatında Azərbaycan hökumətinə minnətdarlıq ifadə edildi. Bildirildi ki, təşkilat dayanıqlı məqsədlərinin inkişafına səbəb olan təhdidlərin qarşısını almaqda maraqlıdır. Bu istiqamətdə innovativ yeniliklər

və ideyalarda bağlı birliyin nəzərdə tutulmuş qrup fəaliyyət göstərir. Bu sahədə dünyanı narahat edən məsələlər çoxdur və təşkilat Bakı sessiyasında öz tövsiyələrini irəli sürəcək.

UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzinin (WHC) nümayəndəsi dayanıqlı inkişaf, gender bərabərliyi, konvensiyanın icrası ilə bağlı yerlərdə icranın reallaşdırılması səyləri haqqında çıxış etdi. O, həmçinin dünyada iqlim dəyişikliyinə qarşı birgə fəaliyyətin vacibliyini diqqətə çatdırdı. Məruzədə dayanıqlı inkişafda mədəniyyətin rolu, yerli icraçılarla sıx əməkdaşlıq məsələləri ilə yanaşı dayanıqlı inkişafda mədəni irslə bağlı konvensiya üzrə qarşılıqlı əlaqələrin vacibliyi də qeyd olundu.

Daha sonra iştirakçı ölkələrin təklifləri səsləndirildi. Təkliflər əsasən BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri, etnik problemlər, hərtərəfli yaşayışa və digər məsələləri əhatə edirdi.

LALƏ

Sessiyası iştirakçıları danışır

“Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası qarşısında Bakı bəyannaməsinin qəbul olunması xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bəyannamə iştirakçı ölkələrin yekdil rəyi ilə qəbul olundu”.

Bu sözləri Mali Respublikasının Mədəniyyət naziri Ramatula Diallo deyib.

Nazir bildirib ki, Azərbaycan üçün bu beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi etmək tarixi hadisədir: “Həmçinin qeyd etmək istəyirəm ki, Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında Maliyə hansı olummuş məsələlər də müzakirə olundu. Bizə rahat edən məsələlərdən biri ölkəmizin

Bandiqaqara Kliff vadisində yerləşən və dağıntılara məruz qalmış abidələrin vəziyyətinin müzakirə olunması idi. Buna gözəl şərait yaratdığı üçün Azərbaycan hökumətinə öz minnətdarlığımızı bildiririk”.

***

“Dünya İrs Komitəsinin sessiyası iştirakçı dövlətlərin tarixi və mədəni irsinin qorunub saxlanılması və ən yaxşı təcrübələri bölüşmək baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edir”.

Bu fikirləri sessiyanın iştirakçısı, Şri-Lankanın Arxeoloji Tədqiqatlar Təşkilatının baş direktoru Praşanta Mandavala deyib.

Mədəniyyət naziri UNESCO İcraiyyə Şurasının sədri ilə görüşüb

İyulun 1-də Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev UNESCO-nun İcraiyyə Şurasının sədri Byonq-Hyun Li ilə görüşdü.

Qonağa ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirdə fəal iştirak etdiklərinə görə təşəkkür edən Əbülfəs Qarayev Azərbaycanın mədəni irsi haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, mədəni səmərəliliyin qorunması və bərpası ölkə bağışının diqqət mərkəzindədir və bu istiqamətdə dövlət səviyyəsində fəal iş aparılır. Həmçinin bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığa da böyük önəm veririk.

Nazir həmçinin qədim Qəbələ şəhərinin öyrənilməsi məqsədilə koreyalı mütəxəssislərlə birgə tədqiqat işlərinin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırdı.

Byonq-Hyun Li ölkəmizin bu mötəbər tədbirə yüksək səviyyədə hazırlaşdığını dedi, buna görə Azərbaycan hökumətinə öz minnətdarlığını ifadə etdi: “Azərbaycanı dünyada daha çox neft və qaz ölkəsi kimi tanırsalar da, ölkəmiz həm də zəngin mədəni irsə sahib imiş. Biz burada olduğumuz müddətdə bu zənginliyin əyani şahidi olduq”.

Qonaq Azərbaycanın dünyada mədəni irsin qorunması üçün göstərdiyi səyləri də yüksək qiymətləndirdi.

Gənc Peşəkarlar Forumunun iştirakçılarına sertifikatlar təqdim olunub

İyulun 1-də həmçinin Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası qarşısında keçirilən Dünya İrsi Gənc Peşəkarlar Forumunun iştirakçılarına sertifikatların təqdim olunması mərasimi oldu.

UNESCO baş direktorunun müavini Ernesto Ottone Ramirez çıxış edərək tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürünü bildirdi. O, gənc peşəkarlar üçün yaradılan şərait, forumun uğurla keçirilməsi barədə fikirlərini bölüşdü və mədəni irsin qorunmasında gənclərin rolu xüsusi vurğuladı.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev forumun iştirakçılarına təşəkkürünü bildirdi. Nazir dedi ki, Gənc Peşəkarlar Forumu təcrübə mübadiləsi üçün geniş imkanlar yaradır və bu, gənclərin gələcək fəaliyyəti üçün çox önəmlikdir. Forumun gedişində ölkəmiz gənclər və mədəni irs nümunələri ilə bağlı fikir bildirən gənclərə işlərdə uğurlar arzulayan nazir Azərbaycanın mədəni irsinin özləri üçün kifayət qədər iştirakçıların təşəbbüslərini müdafiə etməyə əmin olduğunu vurğuladı. Sonda Gənc Peşəkarlar Forumunun iştirakçılarına sertifikatlar təqdim olundu və xatirə şəkil çəkdirdilər.

Onun sözlərinə görə, iştirakçı ölkələrin nümayəndələrinin hesabatları peşəkarlıqla hazırlanıb: “Bu sənədlər bizim ölkəmizdə də təhlükədə olan tarixi və mədəniyyət abidələrinin mühafizəsinin qiymətləndirilməsi baxımından çox dəyərlidir”.

***

“Bizim ölkəmiz də təhlükədə olan 5 tarixi və mədəni abidənin Dünya irsi siyahısına salınması təklif edib. Düşünürəm ki, dünyanın bir çox ölkələrinin tarixi və mədəni irsin qorunub saxlanılması sahəsində ən yaxşı təcrübələri belə mühüm platformada mübadiləsi çox əhəmiyyətlidir”.

Bu isə Omanın Regionali Bələdiyyələr və Su Mənbələri üzrə Nazirliyinin rəsmisi Nabil Al-Xancarinin sözləridir.

əvvəlki səh. 1-də

Nazir vurğuladı ki, Dünya İrs Komitəsinin sessiyası UNESCO-nun II ərzində keçirdiyi ən mühüm tədbirlərdəndir: "Qonaqlarımızın dediklərindən də hiss olunur ki, onların Bakı, Azərbaycan, sessiyanın təşkilatçılıq işləri baxımından təəssürləri çox yaxşıdır. Bu gündə 150-dən çox ölkədən 1500 nəfər iştirakçının bu tədbirlə bağlı Bakıya gəldiyi rəsmən təsdiq olunub. İyulun 10-dək davam edəcək sessiyaya qatılmaq üçün qarşıdakı günlərdə bir neçə yüz nəfərən də paytaxtımıza gələcəyi gözlənilir. Təşkilat komitəsi təkcə gündəlikdə nəzərdə tutulmuş məsələlərin müzakirəsi ilə kifayətlənmir. Sessiya iştirakçıları üçün müxtəlif mədəni proqramlar və səfərlər də nəzərdə tutulub".

UNESCO baş direktorunun müavini Ernesto Ottone sessiyanın ilk plenar iclasında qəbul edilmiş Bakı bəyannaməsinin əhəmiyyətini vurğulayaraq qeyd etdi ki, bu, dünya miqyasında mədəni irsin qorunması istiqamətində böyük addımdır. Qarşıdakı 10 gün ərzində bizi gərgin iş, səmərəli müzakirələr gözləyir.

Dünya İrs Mərkəzinin direktoru xanım Mextild Rossler "World Heritage" jurnalının Bakı sessiyası münasibətilə Azərbaycana həsr edilmiş, ingilis və fransız dillərində çap olunmuş xüsusi buraxılışını və "World Heritage 2018-2019" xəritəsini təqdim etdi. Sessiyada müzakirə ediləcək nominasiyaların hər birinin

“On gün ərzində bizi gərgin iş, səmərəli müzakirələr gözləyir”

dünya mədəni irsinin qorunması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini deyən M. Rossler vurğuladı ki, bu sessiyada Beləhm kilsəsinin (Qüds) və Çilidəki qədim məzarlığın dağılmaq təhlükəsi olan abidələrin siyahısından çıxarılmasının müzakirəsi çox sevincindir. Deməli, həmin abidələrin yerləşdiyi ölkələrdə UNESCO-nun göstərişləri nəzərə alınır.

Sonra mətbuat nümayəndələrinin sualları cavablandırıldı. İrəvan Hirkan meşələrinin Dünya irsi siyahısına daxil edilməsi təşəbbüsü ilə bağlı suala cavab olaraq UNESCO baş direktorunun müavini Ernesto Ottone bildirdi ki, Azərbaycan ilə İran arasında vahid ekosistmə daxildir. Əgər Hirkan meşələri UNESCO-nun qorunan təbii irsi siyahısına daxil olarsa, təşkilat Azərbaycana da bu sənədə qoşulmağı təklif edir. Bununla bağlı nazir Əbülfəs Qarayev də qeyd etdi ki, Azərbaycan gələcəkdə öz ərazisindəki Hirkan meşəsi ilə bağlı bu nominasiyaya qoşula bilər.

"Hər iki ölkə Hirkan meşələrinin birgə layihə çərçivəsində qorunmasını həyata keçirə bilər".

Sualları bir qismi UNESCO-nun münasibəti ocaqlarında təbiət və mədəniyyət abidələrinin qorunmasında rolunu Ermənistan işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindəki abidələrimizə qarşı təcavüzünün qarşısını almaq üçün həyata keçirilməli olduğunu bildirdi. Nazir Əbülfəs Qarayev bununla bağlı qeyd etdi ki, bu həssas məsələdə UNESCO-nun rəyində, beynəlxalq ictimaiyyətin məsləhəti diqqətə yetirilməsinə ehtiyac var. E. Ottone əlavə etdi ki, siyasi gərginlik hökm sürən, döyüş əməliyyatı gedən regionda UNESCO ekspertlərinin səfəri üçün həm təhlükəsizlik təminatı verilməli, həm də həmin regiondakı bir neçə tərəfin təklifi daxil olmalıdır.

Mətbuat konfransının sonunda Əbülfəs Qarayev sessiyanın işinə diqqət yetirdiklərini görə media təmsilçilərinə təşəkkür etdi və beynəlxalq tədbirin nəticələrinin uğurlu olacağına ümid bəslədiyini bildirdi.

GÜLCAHAN

Dünya irsi siyahısına daxil edilmək üçün 36 fayl nəzərdən keçiriləcək

İyulun 30-da Bakı Konqres Mərkəzində Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iştirakçıların istiqamətləndirici iclası keçirildi.

Sessiyaanın Təşkilat Komitəsinin sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev çıxış edərək tədbirin açılış mərasimi və digər iclasların keçirəcəyi məkanlarla bağlı məlumat verdi.

UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzinin direktoru Mextild Rossler 43-cü sessiya çərçivəsində Abidə Menecerlərinin

Forumu və Gənc Peşəkarlar Forumunun yüksək səviyyədə təşkil edildiyini vurğuladı. Sessiyaanın plenar iclaslarının təşkili barədə danışan M. Rossler bildirdi ki, plenar iclaslarla paralel olaraq panel və büro toplantıları da keçiriləcək. Sessiyaya hazırlıqla bağlı bütün məlumatlar komitənin veb-saytında əks olunub və onlayn rejimində hər bir sessiyaya aid sənəd buradan əldə etmək mümkündür.

Qeyd olundu ki, Bakı sessiyasında UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına da-

xil edilmək üçün öz dövlətlər tərəfindən təqdim olunan 36 namizəd fayl nəzərdən keçiriləcək. Namizədlərin irsi sürülmüş faylların 28-i mədəni, 6-sı təbiət, 2-si qarışıq (təbiət və mədəni) abidələrə aiddir. Sessiyalarda ilk olaraq siyahı üzrə təbiət obyektləri, daha sonra mədəni obyektlərə bağlı nominasiyalar müzakirə ediləcək. Tədbir çərçivəsində 50-yə yaxın paralel tədbir və sarğı keçiriləcək.

Daha sonra istiqamətləndirici iclas iştirakçı dövlətlərin nümayəndələrinin fikri və təklifləri ilə davam etdi.

Sessiya çərçivəsində iki forumun birgə iclası

İyulun 29-da Dünya İrs Komitəsinin Bakıda 43-cü sessiyası çərçivəsində keçirilən II tədbir – Abidə Menecerləri Forumu və Gənc Peşəkarlar Forumunun birgə iclası oldu.

İclası Mədəniyyət Nazirliyi Aparatı rəhbərinin müavini – Beynəlxalq əməkdaşlıq və innovativ inkişaf şöbəsinin müdiri Vəlif Əliyev zədə açaraq UNESCO Dünya İrs Mərkəzinin direktoru Mextild Rossler və forum iştirakçılarına salamladı.

İclasda ilk olaraq Dünya İrs Mərkəzinin direktoru Mextild Rossler "Dünya mədəni irsinin mədəni mənzərələri və inteqrasiya olunmuş mühafizə təcrübələri" mövzusunda təqdimatla çıxış etdi. O, hər iki forumun Bakıda keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə etdi, yaradılan şəraitə görə minnətdarlığını bildirdi. Mədəni mənzərələrin dünya irsinin ayrılmaz hissəsi olduğunu, bura insan və təbiətin yaratdığı əsrarəngiz irs nümunələrinin daxil edildiyini diqqətə çatdıran M. Rossler dedi ki, dünya irsinin qorunması məqsədli insanlara arasında qarşılıqlı əlaqələrin müxtəlifliyini əhatə edir. Mədəni landşaftların qorunması davamlı müdaxirə metodlarına kömək edə, landşaftdakı təbii dəyişikliyi qoruyub saxlaya bilər. Mədəni mənzərələrin müdafiəsi bioloji müxtəlifliyin qorunmasında da faydalıdır.

Dünyanın bir çox ölkələrində bu sahədə olan inkişaf, yeni layihələr və problemlərdən də söz açan direktor çıxışının sonunda gənc peşəkarlara uğurlar arzuladı.

İclasda çıxış edən Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası ilə bağlı yaradılmış Təşkilat Komitəsinin sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev iki forumun birgə iclasını yüksək dəyərləndirdi. Vurğuladı ki, birgə iclas təcrübələrinin mübadiləsi üçün əlavə imkanlar yaradır: "Bəzə bir tədbirə ev sahibliyi etdiyimiz üçün çox şadıq. Forum çərçivəsində gənclərin qarşılıqlı fikir mübadiləsi reallaşır və bu sahəyə yeni innovativ baxışlar yaranır. Biz həmçinin məmnunluq ki, qonaqlar Azərbaycanın tarixi məkanlarına səfər edərək bu məkanların qorunması sistemini ilə tanış olurlar".

Daha sonra birgə iclas tematik mövzularda qrup işləri ilə davam etdi.

Qeyd edək ki, iyulun 4-dək davam edəcək Abidə Menecerləri Forumu Azərbaycanın Mədəniyyət Nazirliyi, UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzi, Mədəni Mülkiyyətin Mühafizəsi və Bərpasının Öyrənilməsi üzrə Beynəlxalq Mərkəz (ICCROM), "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qorugusu İdarəsi və Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin birgə təşkilatçılığı keçirilir.

Mədəni irs sahəsində əməkdaşlığa dair fikir mübadiləsi

İyulun 1-də Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi müavini Könül Cəfərova, "Azərbaycan" Elmi Tədqiqat Layihə İnstitutunun direktoru Telman Kərimli və Bakıstanın mədəniyyət nazirinin müavini Ameliya Gəgevanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti arasında görüş keçirildi.

Qonağa ölkəmizdə mədəni irsin qorunması, bərpası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər haqqında məlumat verilib. Görüşdə iki ölkə arasında mədəni əlaqələrin gücləndirilməsi, o cümlədən mədəni irs sahəsində əməkdaşlığa bağlı fikrin mübadiləsi aparılıb.

əvvəlki səh. 1-də

Bildirildi ki, Abidə Menecerləri Forumu UNESCO-nun Mədəni irsi siyahısında yer alan abidələrin idarə edilməsi ilə məşğul olan mütəxəssisləri bir araya gətirmək baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Forum abidə menecmenti üçün təcrübə mübadiləsi, ən son yeniliklərə bağlı məlumat mübadiləsi sardan vacib platformadır.

Sonra UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzinin nümayəndəsi Jyoti Hosagrahar "Dünya mədəni irsi və dayanıqlı inkişaf", Abidələrin və Görməli Yerlərin Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Şüaranın (ICOMOS) əməkdaşlığına "Rəqiblərin qiymətləndirilməsi və mədəni irsin idarə olunması" və digər mütəxəssislərin müxtəlif mövzularda maruzələri dinləndi. Forum iştirakçılarına maraqlıdır suallar cavablandırıldı.

***

İyulun 28-də günün ikinci yarısında forum çərçivəsində abidə menecerlərinin fəaliyyəti, mədəni irsin qorunması, gələcək nəsillərə ötürülməsi istiqamətində müzakirələr aparıldı. ICCROM-un əməkdaşı Jane Thompsonun "İdarəetmə sistemləri və planlama: idarəetmə dəyişikliyi və davamlılıq" mövzusunda maruzəsi dinləndi. Sonra həmin mərkəzin digər nümayəndəsi Eugene Jo "İdarəetmənin səmərəliliyi konsepsiyası", həmçinin UNESCO-nun Dünya İrs Mərkəzinin əməkdaşı Ricard Veillon "Reaktiv monitorinq prosesi və mühafizə hesabatlının vəziyyəti" və "Mühafizə hesabatlının analizi" mövzularında çıxış etdilər.

***

İyulun 29-da Abidə Menecerləri Forumunun üçüncü iş günündə əvvəlcə "Dünya irsinin idarə edilməsinin effektivliyini artırmaq" mövzusunda müzakirə aparıldı.

Təbiətin Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (IUCN) direktoru Tim Badman və ICCROM-un nümayəndəsi Eugene Jo "İrsmizi inkişaf etdirmək" mövzusunda maruzə etdilər.

Tim Badman diqqətə çatdırdı ki, IUCN 109 hökumət, 800-dən çox qeyri-hökumət təşkilatı, elmi tədqiqat institut və mərkəzləri birləşdirir. Direktor forumda müzakirə edilən məsələlərə bağlı qurumun fəaliyyəti və dünya irsinin qorunması sahəsində təşkilatın gördüyü işlər haqqında məlumat verdi.

Abidə Menecerləri Forumunda müzakirə və təqdimatlar

Eugene Jo çıxışında mədəni və təbii irsin təkcə ənənəvi təbii səbəblərdən deyil, cəmiyyətin sosial-iqtisadi inkişafı ilə əlaqədar dağılma təhlükəsinə məruz qaldığını qeyd etdi. Mütəxəssis bu səbəblərə qarşı mübarizə tədbirləri haqqında mülahizələrini bölüşdü.

***

"Bakı şəhərinə aid vasitələrin təbii edilməsi üzrə qrup işi" ilə davam edən müzakirələrdə forum iştirakçılarınin paytaxtımızın tarixi irsinə dair fikir və düşüncələrini dinləndi. Mütəxəssislər qeyd olunan mövzu kontekstində tarixi-mədəni irsin qorunmasına aid müasir dövrün tələb və metodları üzrə təcrübə mübadiləsinin vacibliyini vurğuladı. Müzakirələr zamanı təbii və mədəni sərvətlərin effektiv mühafizəsinin həyata keçirilməsi, qiymətləndirilməsi və digər məsələlər diqqət mərkəzinə çəkildi.

***

Daha sonra ICCROM-un əməkdaşı Jane Thompsonun rəhbərliyi altında abidə menecerləri qrup işlərinin təsdiqi, idarəetmə məqsədlərinə yönəldilməsi və qorunması ilə bağlı mülahizələri qeyd etdilər. Qrup işləri forum iştirakçılarınin 28 iyul tarixində "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruguna səyahətlərinə həsr olundu. Həmçinin "İçərişəhər irsi və onun dayanıqlı inkişafı" müzakirə edildi. Müzakirələrdə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qorugusu İdarəsinin məsul şəxsləri də iştirak etdirlər.

6 qrup üzrə iştirakçıların təqdimatı ilə bağlı təhlillər aparıldı. Bu sahədə yeni təcrübələrin mübadiləsinə toxunuldu və "İçərişəhər tarixi-mədəni irs nümunəsi kimi əhəmiyyəti vurğulandı.

"Digər vasitələrle miras artırılması və gələcəyə baxış"

Bu mövzulu müzakirədə ICCROM-un əməkdaşı Eugene Jo maruzə etdi. Mütəxəssis bu sahədə hazırlanan layihələr, milli və regional səviyyədə maarifləndirmə və potensialın

və mədəni irsi arasında sistemli koordinasiyaya ehtiyac olduğu vurğulandı.

Forum çərçivəsində tematik qrup işinin müzakirəsi

İyulun 29-da Abidə Menecerləri Forumu çərçivəsində iştirakçıların tematik qrup işinin ilk müzakirəsi də təşkil olundu.

"Bugünkü Bakının ən yaxşıları sabahın Bakısıdır" mövzusunda həsr edilən müzakirədə paytaxtımızın öz unikal memarlığı ilə insanları heyran qoyan qədim və müasir abidələrinə diqqət cəkildi. Forum iştirakçıları Bakının abidələri haqqında maraqlı fikirlər səsləndirdilər. Mütəxəssislər şəhərin abidələri ilə yanaşı, ekoloji vəziyyəti və s. mövzularda da müzakirə aparıldı.

Davamlı inkişaf və irsin idarə olunması

Abidə Menecerləri Forumunun iyulun 30-da keçirilən dördüncü günündə ICCROM-un təmsilçisi Gaminji Wijesurayının moderatörlüyü ilə "Davamlı inkişaf və irsin idarə olunması ilə bağlı əsas məsələlər" mövzusunda müzakirə aparıldı.

Məruzədən sonra suallar cavablandırıldı. İştirakçıları dünyanın müxtəlif şəhərlərində rast gəlinən problemlər və onlara fərqli yanaşmaları nümayiş etdirdilər.

Daha bir maruzə Abidələrin və Görməli Yerlərin Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Şüaranın (ICOMOS) təmsilçisi Gwennellie Bourdri tərəfindən təqdim edildi. Onun maruzəsi "Təcrübə tədqiqatlarının birləşdirilməsi" adlanırdı. Maruzədə irsin birgə qorunması üçün yeni üsulların müəyyənləşdirilməsi istiqamətində təbii

Tədbirdə Bakıda yerləşən abidələrin 2050-ci ilədək idarə olunması üzrə əsas fəaliyyət istiqamətləri və zəruri prinsiplər diqqət cəkildi. Müzakirələr zamanı qədimlik və müasirlik arasında harmoniya, etibarlılıq, müxtəliflik, qoruma, memarlıq, Bakının rəmzləri, görünmə bucağı, müvafiq konservasiya üzrə məsələlərə bağlı fikirlər dinləndi. Hər bir iştirakçı öz ölkəsindəki abidələri və onların qorunmasına dair maruzə ilə çıxış etdi.

LALƏ FARIZ

Gənc pianoçular müsabiqəsinə yekun vuruldu

İstedadın kaşığı, xüsusilə də erkən yaşda kaşığı, əslində, bir ailənin fəxri, bir müəllimin uğuru, bir məktəbin nailiyyəti deyil, böyük ər-ləmdə xalqın mənəvi və mədəni sərvəti deməkdir. Gənc pianoçuların müsabiqəsi qaliblərinin çıxışlarını izlədikcə bu fikrin nə qədər düzgün olduğunu inandır.

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən Gənc pianoçuların IV Respublika müsabiqəsinə yekun vuruldu. İyunun 28-də Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında müsabiqə qaliblərinin konserti oldu.

Mədəniyyət nazirinin müavini Rəfiq Bayramov konsertdən əvvəl çıxış edərək müsabiqə haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, fortepiano ixtisası üzrə musiqi təhsilinin inkişaf etdirilməsi, istedadlı uşağ və gənclərin üzə çıxarılması, onların peşakar inkişafının istiqamətləndirilməsi və dəstəklənməsi, müəllimlərin yaradıcılıq fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi məqsədilə keçirilən ənənəvi müsabiqənin seçim tur-

Sonra çıxış edən müsabiqənin münisiflər heyətinin sədri, Əməkdar müəllim, professor Məmməd Quliyev 350 iddiaçının arasından 15 nəfər ifaçının qalib seçildiyini söylədi. O, müəllim və valideynlərə təbriklərini çatdırdı, bugünkü qaliblərin ekseriyətinin öz musiqi təhsilini davam etdirməsini, daha böyük sənət uğurları qazanmasını dilədi.

Daha sonra qalib pianoçuların ifasında konsert təqdim olundu. Uç yaş qrupu (10, 14, 17 yaş) üzrə nailiyyət qazanmış ifaçılar

çıxış etdi. Konsertdə klassik Avropa bəstəkarlarının əsərləri ilə yanaşı, Azərbaycan bəstəkarlarının da fortepiano musiqisinə geniş yer verilmədi.

Müsabiqədə qalib adını qazanmış 15 uşağ və yeniyetmə öz məharətlərini əsirgəmədi. Qaliblərin arasında Bakı və Sum-

qayıt ilə yanaşı, Qusar, Ağsəron, Neftçala və Masallı rayonlarının təmsilçilərinin olması bölgələrimizdə də müsabiqə laureatı və diplomçusu yetişdirəcək musiqi müəllimlərinin olduğunu göstərir. Qaliblərə gəlincə, hərə öz ifa tərzli ilə seçildi. Jale İslamova (Bakı, F.Əmirov adına 6 nömrəli İncəsənət məktəbi) güclü ifası, Nuriy Mehdiyeva (Xırdalan şəhər Musiqi məktəbi) yaşına xas şiriniyi, Zeynəb Əliyeva (Masallı şəhər İncəsənət məktəbi) yaşıdan böyük məharətli çalğısı ilə yadda qaldı. Qara Qarayevin iki prelüdüdü çalan G.Şaroyev adına 35 nömrəli Musiqi məktəbinin şagirdi Fidan Əmiyova və Əzizə Mustafazadənin "Şəhri-zadənin arzuları"nı ifa edən Sum-qayıt Musiqi kollecinin tələbəsi

"Azərbaycan — tolerantlıq ünvani"

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində sərgi

Bakıda keçirilən UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası ilə bağlı mədəniyyət ocaqları, o cümlədən muzeylər maraqlı tədbirlər proqramı hazırlayıb.

Bu qəbildən tədbirlərdən biri iyunun 28-də Azərbaycan İstiqlal Muzeyində açılan "Azərbaycan: tolerantlıq ünvani" adlı sərgidir. Sərginin açılışında Mədəniyyət Nazirliyi Aparatının rəhbəri Fikrət Babayev çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycan müxtəlif etnosların və millətlərin, fərqli dinlərə sitayış edən insanların tarixən dostluq və qardaşlıq şəraitində yaşadığı tolerant ölkədir. Ölkəmizdə ayrı-ayrı etiqad və inanclarla malik etnosların min illərlə əmin-amanlıq şəraitində yaşamasında, etnik mədəni müxtəlifliyin günümüzədək qorunub saxlanmasıda Azərbaycan xalqına xas olan humanizm və çoxmillətlik dəyərlərinin müstəsna rolu vardır.

Tədbirdə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru Rəvan Həsənov, Bakı şəhəri dağ yəhudiləri dini icmasının rəhbəri Milix Yevdayev, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin şöbə müdiri Elmar Kərimova, Azərbaycanda katolik icmasının başçısı Vladimir Fekete və Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının arxiyepiskopu Aleksandr İşçin çıxış etdilər.

Çıxışlarda qeyd edilib ki, Azərbaycanda müxtəlif dini və etnik icmalarla dövlət tərəfindən daim qayğı göstərilir, o cümlədən müxtəlif dini və mədəni abidələr mühafizə olunur. Tolerantlıq insan hüquqları və azadlıqlarının təsdiqi əsasında formalaşır. Tolerant cəmiyyətdə irqçilik, ksenofobiya, dini dözümsüzlük, ekstremizm kimi mənfi təzahürlərə yer yoxdur. Azərbaycan tarixən dini tolerantlıq mədəniyyətinin yüksək olduğunu dəfələrlə həm dincünas alimlər, həm də digər dinlərin nümayəndələri etiraf ediblər. Azərbaycan çox konfessiyalı bir ölkədir.

Diqqətə çatdırılıb ki, iyunun 15-dək davam edəcək sərgidə keçmiş Azərbaycan Dövlət Din Tarixi Muzeyinin fondunda qorunub saxlanılan müxtəlif dinlərə məxsus 50-yə qədər eksponat nümayiş etdirilib.

Gənc Peşakarlar Forumunun iştirakçıları üçün simulyasiya sessiyası

Xəbər verdikimiz kimi, Dünya İrs Komitəsinin Bakı sessiyası çərçivəsində bir neçə beynəlxalq tədbir keçirilib. 24 iyun – 2 iyun tarixlərində keçirilən Dünya İrsi Gənc Peşakarlar Forumu na 30 ölkədən gənc irs mütəxəssisləri qatılmışdı.

İyunun 28-də forumun beşinci iş günü gənclər Mədəni Mülkiyyətin Mühafizəsi və Bərpasının Öyrənilməsi üzrə Beynəlxalq Mərkəzin (ICCROM) bölmə direktoru Cozef Kinqin moderatorluğu ilə komitə iclasının simulyasiya sessiyasında iştirak etdilər. Toplantıda Dünya İrs Komitəsinin müzakirələrinin aparılması, qərarların ilk versiyasının necə hazırlanması və təqdimatı, müzakirəyə və yekun səsverməyə çıxarılması üzrə müvafiq mərhələlər barədə məlumat verildi.

Qeyd edək ki, Dünya İrs Komitəsinin illik sessiyaları çərçivəsində ənənəvi olaraq təşkil olunan Gənc Peşakarlar Forumu "Dünya irsi: qlobal çağırışlar üçün yerli ideyalar" mövzusunda həsr edilib.

"Qavaldas" festivalının final mərhələsi

Təhsil Nazirliyi Respublika Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin təşkilatçılığı və Qobustan Milli Tarix-Bədii Ouzğununun əməkdaşlığı ilə 29-30 iyun tarixlərində zərb çalğı alətləri üzrə "Qavaldas" uşaq və gənclərin II Respublika festival-müsabiqəsinin final mərhələsi keçirilib.

Festival-müsabiqənin məqsədi uşaq və gənclərin milli-mənəvi inkişafı, istedadlarının üzə çıxarılması, zərb çalğı alətlərinin müxtəlif növlərinin təbliği, bu sahədə onların bilik və bacarıqlarının genişləndirilməsidir. Layihəyə UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına salınmış Qobustan qoruğunda və Dünya İrs Komitəsinin Bakı sessiyası arafasında yekun vurulması mədəni irsin təbliğinə və tərənnümünə bir töhfədir.

İyunun 30-da UNESCO-nun baş direktoru Odrə Azule və Dünya İrs Komitəsi 43-cü sessiyasının təşkilat Komitəsinin sədri, Mədəniyyət naziri Əbülfəz Qarayev Qobustan Milli Tarix-Bədii Ouzğunda olarkən "Qavaldas" festival-müsabiqəsində çıxış edən uşaq və gənclərin ifalarını da maraqla izləyiblər.

Final mərhələsində Bakı şəhəri, Ağsəron, İsmayilli, Salyan və Masallı rayonlarından gəlmiş nəğara qrupları solo və kollektiv nominasiyaları üzrə çıxış edib. Onların ifalarını nəğara ustaları – əməkdar artistlər Tofiq Cəbbarov, Kamran Kərimov, Azərbaycan Dövlət Rağ Ansamblının müəllimi Ceyhun Babayev, A.Zeynəli adına Musiqi Kollecinin müəllimi Azər Məlikov və Bakı Xoreografiya Akademiyasının müəllimi Ələkbər Məmmədovdan ibarət münisiflər heyəti dəyərləndirib.

Uç yaş qrupu üzrə müsabiqənin final mərhələsinə təmsil edənlər rəngarəng proqramla çıxış etdilər. Qaliblər Qran-pri, I, II və III yerlər üzrə kubok və diplomlarla təltif olunublar.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində reallaşan tədbirlərdən biri də iyunun 27-dən iyulun 4-dək davam edən Abidə Məncərləri Forumudur.

"Təhlükədə olan dünya irsi"

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində iyunun 29-da Təhsil Nazirliyinin Respublika Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin iştirakı ilə "Təhlükədə olan dünya irsi" mövzusunda qeyri-hökumət təşkilatlarının 7-ci Beynəlxalq forumu keçirilib.

Forum "EkoSfera" Sosial-Ekoloji Mərkəzi və "World Heritage Watch" beynəlxalq təşkilatı tərəfindən təşkil edilib. Tədbirdə 17 ölkədən qeyri-hökumət təşkilatlarının 50-dək təmsilçisi qatılıb.

Tədbirdə "World Heritage Watch" beynəlxalq təşkilatının sədri Ştepan Doempke və "EkoSfera" SEM-in rəhbə-

ri, Təhsil Nazirliyi Respublika Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin direktoru Fəxrə Sultanzadə, UNESCO-nun Dünya İrs

Mərkəzinin direktoru Mextild Rossler və Beynəlxalq Abidələrin və Tarixi Yerlərin Qorunması Şurasının (ICOMOS) prezidenti Toyşiku Komo çıxış etdilər.

Plenar hissədə "İqlim dəyişikliyi", "Hidroelektrik bəndlər" və "Təbii təhlükədə – siyasətləşmə Dünya İrs Konvensiyasının effektivliyi necə məhdudlaşdırır" mövzularında məruzələr dinlənib.

Sonda forum iştirakçıları Qala Dövlət Tarix-Etnoqrafiya Qoruğunun ərazisində yerləşən "EkoSfera" SEM-in Etno-Ekoloji Mərkəzində ölkəmizin qədim tarixi, mədəniyyəti, mətbəxi və həmçinin təşkilatın uşaq və gənclər üçün nəzərdə tutulan maarifləndirici proqramları ilə yaxından tanış olublar.

"Ölkəniz bu foruma ev sahibliyi etməklə çox böyük iş görür"

"Abidə Məncərləri Forumunun keçirilməsi çox gözəl təşəbbüsdür. Forumda 50-dən çox ölkədə bu sahədə fəaliyyət göstərən 70-ə yaxın nümayəndənin iştirak etməsi təcrübə mübadiləsi üçün yaxşı imkanlar açır".

Bu sözləri Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində keçirilən Abidə Məncərləri Forumunun iştirakçısı, Təbii Mühafizəsi naminə Beynəlxalq Birliyin (IUCN) direktoru Tim Badman deyib.

Bu fikirləri Abidə Məncərləri Forumunun iştirakçısı, Qrad Şviyask qoruq-muzeyinin (Tatariyan, Rusiya Federasiyası) direktoru Artjom Silkin deyib. O, forumun təcrübə mübadiləsi baxımından yaxşı fürsət olduğunu qeyd edib: "Bizim qoruq-muzey Kazan şəhərində yerləşir. Burada yerləşən Şviyask Uspenski və Qrad Şviyask monastirləri UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına salınıb. Bu memarlıq

şeyir. Azərbaycanda bu foruma ev sahibliyi etməklə böyük iş görür. Forum yeni biliklərin əldə edilməsi, əlaqələrin qurulması və təcrübə mübadiləsi üçün olduqca əhəmiyyətli layihədir".

Qonaq Azərbaycanda olduqları müddətdə ölkəmizin tarixi məkanlarına baş çəkərək mədəni irsin idarə olunması sahəsində yerli təcrübə ilə də tanış olacaqlarını deyib.

kompleksləri 2017-ci ildə bəşəriyyətin icmaları sırasında yer aldığını bu siyahıda olan mədəni irsin idarə olunması baxımından digər təcrübələri öyrənmək bizim üçün olduqca vacibdir. Forumda bizə Dünya irsi siyahısına salınan obyektlərin idarə olunması ilə bağlı dəyərli tövsiyələr verilir, praktiki təlimlər keçirilir. Ən əsası isə forum çərçivəsində həmlikarlığımızın təcrübələri ilə tanış oluruq, fikir mübadiləsi aparırıq".

Təəssürat və rəylər

Azərbaycan nümunə göstərir

"Azərbaycanın dünya irsinin qorunması sahəsindəki təcrübəsi digər ölkələrə nümunədir. Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak etməkdən qürur duyuram. Bu dəvətə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkür edirəm. Tədbir çox yüksək səviyyədə təşkil olunub".

Bu sözləri Uqandanın UNESCO-dakı missiyası rəhbərinin müavini Conni Muthahi Muhindo deyib.

Qonaq bildirdi ki, Azərbaycanın qədim abidələrinin UNESCO-nun irsi siyahısına təqdim edilməsindən xəbərdardır: "Bu da ondan xəbər verir ki, burada milli irsə və tarixi keçmişə dövlət səviyyəsində hərtərəfli diqqət və qayğı var. Biz də Azərbaycanı cəmiyyətdə gördüyü işlərdən bəhrələnmək niyyətinəyik. Uqandada Dünya İrs Komitəsinin növbəti sessiyalarından birini keçirməyi düşünürük. Azərbaycan bu baxımdan gözəl nümunədir".

Forumun iştirakçısı, Qrad Şviyask qoruq-muzeyinin (Tatariyan, Rusiya Federasiyası) direktoru Artjom Silkin deyib. O, forumun təcrübə mübadiləsi baxımından yaxşı fürsət olduğunu qeyd edib: "Bizim qoruq-muzey Kazan şəhərində yerləşir. Burada yerləşən Şviyask Uspenski və Qrad Şviyask monastirləri UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına salınıb. Bu memarlıq

Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəli ilə bağlı müsabiqənin müddəti uzadılıb

Mədəniyyət Nazirliyi, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti və Heydər Əliyev Fondunun Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəlinin hazırlanması ilə bağlı elan etdiyi açıq heykəltəraşlıq müsabiqəsinə layihələrin qəbul müddəti avqustun 31-dək uzadılıb.

Bu barədə qərar Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının rektoru, akademik Əmir Eldarovun Heydər Əliyev Fonduna 27 iyun 2019-cu il tarixli məktubu və bir sıra heykəltəraşların müraciətlərinə əsasən qəbul olunub. Müraciətlərdə eskizlər üzərində işin başa çatdırılması baxımından müsabiqənin müddətinin uzadılması xahiş edilib. Müsabiqənin vaxtı daha öncə 30 iyunadək nəzərdə tutulmuşdu.

Qeyd edək ki, Hacı Zeynalabdin Tağıyevin heykəlinin "İçərişəhər" metro stansiyasının yaxınlığındakı meydançada (İstiqlaliyyət küçəsi) ucaldılması nəzərdə tutulur. Müsabiqənin şərtlərinə görə, heykəl həm ayrılıqda bir müəllif, həm də həmmüəlliflər tərtibatında hazırlana bilər. Həmmüəlliflərin sayı 3 nəfərdən artıq olmamalıdır.

Müsabiqə şərtləri barədə daha ətraflı Mədəniyyət Nazirliyinin saytının "Elanlar" bölməsində tanış olmaq olar.

Xalq yazıçısının uşaqlar üçün yeni kitabı

Xalq yazıçısı Elçin "Mənə niyə gülürlər?" adlı kitabı çapdan çıxıb. Kitab müəllifin uşaqlar üçün yazdığı hekayələr, eləcə də tapmacalar, yarılmalar, oxşar sözlərlə yazılmış miniaturlar toplanıb.

"Təhsil" nəşriyyatı müəllifi kiçik oxuculara təqdim edərək yazır: "Öziz uşaqlar! Azərbaycan ədəbiyyatının böyük simalarından olan Elçin sizi heç vaxt unutmur. Bu kitabdakı hekayələrin qəhrəmanları sizsiniz, sizin dostlarınız, rəfiqələrinizdir. Siz onları o saat tanıya bilərsiniz, onlarla dostlaşa bilərsiniz. Buradakı yarılmalar, eynimənli sözlər sizin xoşunuza gələcək, onları bir-birinizə danışa bilərsiniz".

Qeyd etmək lazımdır ki, Xalq yazıçısının bu hekayələri Alı Əxundovanın tərcüməsində

Moskvanın "Detskaya literatura" nəşriyyatında 150 min tirajla, eləcə də məşhur türk uşaq yazıçısı Yücel Feyzioğlu'nun tərcüməsində və on sözlü ilə Ankarada "Cocuq kitabları" seriyasından böyük tirajla nəşr edilib.

Rus Dram Teatrının direktoru mükafatlandırılıb

Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrının direktoru, Əməkdar Mədəniyyət İşçisi Ədalət Hacıyev 60 illik yubileyi münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyinin fəxri fərmanı ilə təltif edilib və mükafatlandırılıb.

Ədalət Qasım oğlu Hacıyev 1959-cu il iyunun 29-da Bakıda anadan olub. 1981-ci ildə Azərbaycan Dövlət Xalq Təsərrüfatı İnstitutunu bitirib. Əmək fəaliyyətinə Azərbaycan Komsomol Mərkəzi Komitəsində başlayıb, 1989-cu ildən Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrında işləyir. 1989-2008-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrında direktor müavini, 2008-ci ildən işə direktor vəzifəsində çalışır. Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının üzvüdür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə 2013-cü ildə Əməkdar mədəniyyət işçisi fəxri adına layiq görülüb.

Musiqimizin inciləri dünya xəzinəsində

Bakıda keçirilən UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası ilə əlaqədar Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində də tədbirlər nəzərdə tutulub.

"Azərbaycan musiqisinin inciləri UNESCO-nun siyahısında" layihəsi çərçivəsində silsilə tədbirlərdən birincisi Azərbaycan muğam sənətinə həsr olunub.

Tədbirdə muzeyin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Alı Bayramova "XX əsrin əvvəllərində al sənədlərdə muğam tarixindən səhifələr" mövzusunda mühazirə ilə çıxış edib. Onun çıxışı muzeyin zəngin kolleksiyaları əsasında hazırlanmış slayd-şou ilə müşayiət olunub.

Muzeyin Qədim musiqi alətləri ansambli (bədi rəhbər – Xalq artisti Mənis Şərifov) konsert proqramı ilə çıxış edib.

Azərbaycan aşiq sənətinin müasir dövrə də yəqəndən, bu ulu mirasın gələcək nəsillərə arəməg edilməsində böyük əmək sərf edən sənətkarlar heç vaxt unudulmur. Əməkdar mədəniyyət işçisi, ustad aşiq mərhum İsfəndiyar Rüstəmov Qorqudu yadılan olan bu sənətin həqiqi cəfəklərinin idi.

İsfəndiyar Ədli oğlu Rüstəmov 1 iyun 1937-ci ildə ozan-aşiq sənətinin çox geniş yayıldığı Gədəbəy rayonunda dünyaya göz açıb. Erkən çağlardan aşiq sənətinə maraqlı idi, kəndliləri aşiq sözlərlə verirdi. İlk ustası da atası olur. El-bonların tanınmış aşiqlərindən apardıqı macilərdə iştirak edərək bu sənətin silsiləsinə daxil olur.

Ömrünün 60 ildən çoxunu aşiq sənətinin inkişafına və təbliğinə həsr edən İ.Rüstəmov 1964-cü ildə Gədəbəyde gənc aşiqlərdən ibarət ansamblı yaradır.

Uzun müddət bu kollektive və Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin Gədəbəy şöbəsinə rəhbərlik edir. Onun rəhbərliyi altında Gədəbəy rayon Mədəniyyət evinin "Aşıqlar" ansambli bu sənətin inkişafı və təbliği sahəsində böyük uğurlar qazanır.

Bu ansambıl 1972-ci ildə Bakıda aşıqlıq uca adlarından Dədə Ələsgərin anadın olmasından 150 illik yubileyi tədbirlərinə qatılaraq ifatları ilə ustadın ruhuna ehtiramını bildirir. Xatirə çəkəsində uğurlu çıxışına görə ansamblı Aşıq Ələsgərin yubileyi medalına layiq görülür.

"Aşıqlar" ansambli 1975-77-ci illərdə keçirilən Ümumittifaq festivalında da uğurlu çıxışlar edir. 9 nəfərlik kollektivin hər bir üzvü qızıl medalı mükafatlandırılır. Aşıq İsfəndiyar isə ansamblı yüksək səviyyədə təşkil etdiyinə görə qızıl

medalla yanaşı, birinci dərəcəli diplom və Azərbaycan Ali Sovetinin fəxri fərmanı ilə təltif edilir.

Ümumiyyətlə, İ.Rüstəmov dəfələrlə respublika və beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin iştirakçısı olub. Moskvada keçirilən "Göy qurşağı" festivalı, Ümumittifaq Xalq Təsərrüfatı Nəvriyyəti Sərgisinin açılış mərasimi, Özbəkistanda keçirilən Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti günlərində, Dərbənddə keçirilən "Narınqala" aşiq musiqisi festivalı, Türkiyə, İran və digər ölkələrdəki folklor festivallarında Azərbaycan aşiq sənətinin layiqincə təmsil edib.

Görkəmli sənətkar 2002-ci və 2004-cü illərdə Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən keçirilən gənc aşıqların I və II respublika müsabiqələrində münəssiflər

Xalq sənətkarlığı və kreativ sənaye

misgərlər sənəti: mədəni irs və sənətkarlıq harmoniyası", şöbə müdiri Nureddin Babazadə "Kreativ sənaye və mədəniyyət", sektor müdiri Aygün Balabəyova "Xalq sənətkarlığında yeni trendlər", Ceyhun Əhmədov

"Müasir dünyada kreativ sənaye amil" mövzularında maraqlı çıxış ediblər. Elmar Hacıyeva "Sənət və sənətkarlıq yaşadaq" regionlarda fəaliyyət göstərən sənətkarların məlumat bazasının təqdimatını edib.

Tənhalığa çəkilənlər üçün "Mən ağacam"

Bu günlərdə Yuğ Dövlət Teatrında daha bir tamaşaçıya bəxş olub. "Mən ağacam" adı verilən tamaşaçılara maraqlı mövzunu əhatə edirdi və ikinəfərlik aktyor oyunu üçün ələ düşünülmüşdü. Tamaşa müasir insanın dəyişmiş, öz nizamını itirmiş ruh yaşantılarından bəhs edirdi.

Nobel mükafatçısı, məşhur türk yazıçısı Orxan Pamukun "Mənim adım Qırmızı" romanının motivləri əsasında hazırlanan tamaşanın quruluşçu rejissoru Əbdülməhdi Əliyev, quruluşçu rəssamı Umay Həsənovadır. Rolları Xalq artisti Məmmədşəfa Qasımov (Kisi) və Təranə Ocaqverdiyeva (Qadın) oynayır.

Orxan Pamuk çağdaş dövrdə dünyada əsərləri ən çox nəşr olunan və oxunan yazıçılardan biridir. Müəllifin "ən rəngli və bəxş olunan romanım" adlandırdığı "Mənim adım Qırmızı" əsəri Osmanlı dövlətində naxış və neqəşliq sənəti haqqında heyratəvəzi hekayə kimi xarakterizə olunur. Romanda olduğu kimi, tamaşada da Osmanlı hökmdarı III Muradın hakimiyyəti dövründə – 1591-ci ilin doqquz qış günündə İstanbulda baş verən hadisələr təsvir edilir. İstanbulda bəhaliq və qorxunun yayıldığı bir dövrdə xəttat və neqəşlər çay evlərində toplaşır, hekayələrə qulaq asır və əylənirlər.

Romanda hər bölim bir obrazın bəxş istiqamətindən bəhs edilir. Bu obrazlar arasında oldı, ağac, it, pul, şeytan, rəng, müəllifin öz, neqəşlər, Şəkurə və Qara var. Elə tamaşada da. Amma məsələlərin keçidiz təqdimatı bu hissələrdə bir qarışıqlıq yaratmışdı.

Götlük sevgi və ehtiras mənəvi olan Şəkurə və ondan qaynaqlanan məqamlar. İki oğul anasının iri mühəbbətindən qayımayır. Qara isə ona eşqini açlağıdı üçün evdən qovulmuş və ancaq 12 il sonra İstanbula qayıdıb bilməmiş. Qayıdarkaytmaq hələ çox sevdili Şəkurə ilə evlənməyin yollarını axtarırdı. Atası və oğulları ilə birgə qalan Şəkurənin qəlibi həm Qarada, həm də ərinin qarşısında Həsəndadır. Şəkurənin atası, Ənişta əfəndi Pədxahın əmrilə gəlmişdi. Ənişta əfəndi Osmanlı sarayının məşhur neqəşlər Kapənek, Zeytun, Leyləyə kitabın neqəşləri üçün təlimatlar verirdi. Tərtibli ilə işə Zərif əfəndi məşğul olur. Qatı fanatıq olan ərzurumlu Xoca əfəndi və tərəfdarları anənalərlə və dində zidd bir şeylərin cərəyan etdiyini anlamışdılar. Hər gecə qəhvəyə toplaşan neqəşlər və xəttatlar bir maddənin rəsmlərlə izah etdiyi iditli və ərzurumlu Xoca ələyhdarı hekayələrə əylənirdilər. Zərif əfəndinin işlərinə əngəl olacağıni anlayan neqəşlərdən biri onu öldürür.

Ənişta Şərq-Qərb sintezini müdafiə edərkən, onun qızı Şəkurəyə görə Şərq-Qərb qarşıdurması qaçılmazdır.

Rejissor Əbdülməhdi Əliyev əsərin bu və digər əsas mətləblərini saxlasa da, romana fərqli bəxş bucağından yanaşıb. Səhnədə radio studiyası qurulub. Ultra-müasir formalı yaşlı kişi səhnəyə daxil olub var-gəl edir. Studiya mikrofonu, qulaqcıqları nizamlayır. Hətta əfir rejissoru da biriki dəfə tapınır da. Çünki tərəf-müqabilindən, "tapşırılmış", "yola ver gətsin"li xanından gileyirdi.

Budur gözəl, cazibədar qadın da zühür edir. Həm də bəyadən əfirin onsuz yola verən yaşlı professorun gözünü oxşamaq üçün sayı çalışdığıni göstərəcək əla ilə. Hec professor da ona laqəy deyil. Doğrudur, bunu hiss etdirməyə çalışır. Amma qadın inadla onun ram edəcəyinə, yəni ətraf yoluna getəcəyinə əminidir.

Efride romanı – "Mənim adım Qırmızı"ni müzakirə edirlər. Rejissor burada da sürətli mətləbə keçir. Müəllifin qurduğu məsələlər onların mübahisə mövzusu kimi əsərə keçimlidir.

təmin edir. Onu da deyim ki, rejissorun bu yolu – mətləbdən hadisəyə keçidi uğurlu düşünüüldü.

Elə rejissorun ayrılıqda global məsələləri adı naqəşliq sənəti pəncərəsindən çözüyən müəllifə münasibəti, əsərdən səhnəyə gətirdikləri, daha doğrusu, gətirmək istedikləri bədənə sonra sıralanır. Məsələn, əsərin teatr estetikası baxımından halində səthilik seziilir. Unutmaq olmas ki, istənilən əsər teatr estetikasına uyğun təqdim etməkdə onun əzəməti ilir. Doğrudur, rejissor müəllif, onun sadə didə ləsvir etdiyi problemi duyub, amma səhnə halində qatnıqlı yaşayıb, bu səhnə halında xüsusi əyidin görürüdü. Keçkilərin olmamağı, daha doğrusu, yerinə düşməməyi isə əzünü göstərir. Rejissorun qoyduğu problem və yaxud nəyi demək, göstərmək istədiyini taməşaqi tam anlarır. Qadını ehtiras mənəvi kimi göstərməyə çalışmışa, bütün bəlalərlə səbəb kimi göstərməyi də bəzən ifrat həddə idi. Yaxud da götlükək son səhnəni: tamaşanın əvvəlində ki studiya – yeni başlanan radio veriliş bitmədi. Daha doğrusu, aparıcılar bir-birlərinə sevgi ətrafını ed təmaşaqini "unudurlar"... Zənnimizə, 1 saat 10 dəqiqəlik tamaşa üçün mətləbi lakonik verimək daha yaxşı olardı.

Bununla belə, aktyor oyunu, oyundakıların usta yanaşması tamaşanın xilas etdi. Hər iki aktyor obrazlarını mükəmməl ifa etdilər. Məmmədşəfa Qasımov radio aparıcısı, ititəməyi və fikirlərdə qatı professor obrazının xarakterli keyfiyyətlərini hər situasiyada əla duyurdu. Elə tərəf-müqabilə də...

HƏMİDƏ

Tanınmış yazıçı-jurnalistin yubileyi

Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində tanınmış yazıçı-jurnalist Hidayət Elvüsalın 70 illik yubileyi qeyd olunub. Həmkarları, qələm dostları və iş yoldaşlarının iştirakı ilə keçirilən yubiley tədbirində ona Mətbuat Şurasının diplomu və Ahi Jurnalistlər Birliyinin xatirə hədiyyəsi təqdim edilib.

Mətbuat Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Əflatun Amaşov deyib: "Ötən əsrin 90-cı illərində ən populyar qəzetlərdən olan "Səhər" in çox oxunmasının bir səbəbi oradakı operativ və dolğun informasiyalar idi, digər bir səbəbi, demək olar ki, hər gün dərc olunan "Bela-bela işlər" rubrikası idi. Həmin rubrikanın müəllifi isə Hidayət Elvüsal idi".

"Səhər" in redaktoru olmuş Əməkdar mədəniyyət işçisi Məzahir Süleymanzadə, tanınmış jurnalist, Əməkdar mədəniyyət işçisi Şakir Yaqubov, Əməkdar jurnalist, yazıçı Fazil Güney və digər çıxış edənlər Hidayət Elvüsalın yaradıcılıq məhiyyətlərindən, publisist kimi üstün keyfiyyətlərindən söz açıblar, onun qələmindən çıxan müxtəlif janrlı yazıların gənc jurnalistlər üçün örnək olduğunu qeyd ediblər. Yubiley çıxış edərək ona göstərilən diqqətə görə həmkarlarına və mərasim iştirakçılarına minnətdarlığını bildirib. Son illər həm də bəstəkar Fəzaili fəaliyyəti ilə məşğul olan Hidayət Elvüsalın "Aşiq Şəmsi" Mədəniyyət Ocağı İctimai Birliyi tərəfindən buraxılan "Kəlbəcər" adlı məhnlər toplusu mərasim iştirakçılarına təqdim olunub.

Şair Nəsim Nəbioglundun 65 illiyi qeyd edilib

Iyunun 29-da Rəşid Behbudov adına Mahni Teatrında tanınmış şair, publisist, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Moskva bölməsinin katibi Nəsim Nəbioglundun 65 illik yubileyi qeyd edilib. Tədbir Yazıçılar Birliyinin və "Aşiq Şəmsi" Mədəniyyət Ocağı İctimai Birliyinin təşkilatlığı ilə reallaşıb.

Tədbirdə bildirilib ki, Nəsim Nəbioglu V.Şükün, V.Rəşid, A.Puşkin, M.Lermontov, S.Yesenin və başqa rus yazıçı və şairlərinin əsərlərini Azərbaycan dilinə tərcümə edib, rus dilində klassiklərimizin, eləcə də bir çox müasir şairlərimizin həyat və yaradıcılığına həsr edilmiş məqalələrin müəllifidir. Şair uzun illərdir Rusiyada ədəbiyyatımızı, mədəniyyətimizi təbliğ edir. N.Nəbioglu "Ürəyim yurd yeridir", "Sizə sözlüm var", "Bağışlamaz dağlar mən" və digər şeir kitablarının müəllifi, R.Rza və Y.Dolqorukı adına mükafatların laureatıdır. Şeirlərinə musiqilər bəstələnib.

həmişə qayğı ilə yanaşıb. Təsədüfi deyil ki, 1983-cü ildə bir qox şəndadın kəmi Aşiq İsfəndiyar da ümummilli liderin aşıqlığı ilə əhatə olunub. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Kommunist Partiyasının 30-cu qurultayında uğurlu çıxışına görə aşıqın rəhbərlik etdiyi ansambl "Xalq aşıqları ansambli" adlandırılıb.

İ.Rüstəmovun bu qədər sənətin inkişafında xidmətli yadək əzmiyyətəndirilib. Əməkdar mədəniyyət işçisi fəxri adına layiq görülüb. Ustad aşıqın həyat və yaradıcılığı 2007-ci ildə çap olunmuş "Baş sərəf" kitabında da dolğunluqlu ilə əksini tapıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərqi təqəddünə layiq görülməsinə əsasən Aşiq Birliyi İdarə heyətinin özünü olub. İsfəndiyar Rüstəmov 9 fevral 2018-ci ildə vəfat edib.

Savalan FƏRƏCOV

heyətinin sədri, 2003-cü və 2005-ci illərdə təşkil olunan milli musiqi alətləri ifaçılarının I və II respublika müsabiqələrində münəssiflər heyətinin üzvü olub. Məlum olduğu kimi, ulu öndər Heydər Əliyev aşiq sənətinə istər sovetlər dövründə, istərsə də müstəqillik illərində

əvvəli sah. 1-də

Festivalın bədii rəhbəri, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, AMEA-nın müxbir üzvü, Xalq artisti Firanqiz Əlizadə çıxış edərək möhtəşəm musiqi bayramı kimi gözəl bir anə-nəyə çevrilən "İpək Yolu" Bey-nəlxalq Musiqi Festivalının bu dəfə də şəkillərə və qonaqlara unudulmaz anlar yaşadacağını bildirib. Diqqətə çatdırılıb ki, ilk festivalda olduğu kimi, 10-cu yubiley festivalının proqramı da Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasının "Yuxarı Karvansaray" tarixi memarlıq abidasinin həyatında konsert-təməşası ilə başlanır. "İnanırıq ki, musiqi, dostluq və həmrəylik bayramına çevriləcək bu festival yenə də insanların qəlbində gözəl duyğular, silinməz təəs-sülatırlar yaradacaq", - deyə o bildirib.

Sonra Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının təqdimatında "Leyli və Məcnun" operası nümayiş olunub. Təməşanın quruluşçu rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyev, dirijor və xormeysteri Əməkdar incəsənət xadimi Sevil Hacıyevadır. Leyli obrazını Ravana Əmi-raslanlı, Məcnun obrazını isə Əməkdar artist Elnur Zeynalov canlandırır.

Sonda Bəstəkarlar İttifaqının sədri Firanqiz Əlizadə quruluşçu rejissor Hafiz Quliyevə "Üzeyir Hacıbəyli" medalını, həmçinin kollektivə festivalın simvolunu təqdim edib.

***

Akademik Opera və Balet Teatrı "İpək Yolu" festivalında artıq bir neçə dəfə iştirak edib. 10 il əvvəl keçirilən ilk festivalda olduğu kimi, bu il yubiley festivalının açılışında da çıxış etmək biza nəsilə olub. Yubiley festivalında da təməşaçılara iki böyük dihanın – Füzuli və Üzeyir Hacıbəylinin yaradıqları "Leyli və Məcnun" operasını təqdim edirik.

Bu sözləri Opera və Balet Teatrının baş rejissoru, Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz

“İpək Yolu”nun musiqiləri yenə qədim Şəkiddə səslənir

İyunun 30-da axşam saatlarında Səki Dövlət Dram Teatrında sənətseverlərə imad edən Nəsiminin anadan olmasının 650 illiyinə həsr edilmiş "Nəsimiyə ithaf" musiqili təməşası təqdim edilib.

Konsertin əvvəlində mə-lumat verilib ki, Firanqiz Əlizadənin müəllifi olduğu musiqili təməşə xüsusi olaraq 2017-ci ildə dahi şairin vəfatının 600 il-liyinin UNESCO-da qeyd olun-ması münasibətilə hazırlanıb və həmin ilin mayında təşkilatı Parisdəki qərargahında təqdim olunub. "Nəsimiyə ithaf" 2018-ci ildə Bakıda "Muğam ələmi" V

Quliyev jurnalistlərə müsahibəsində deyib. Baş rejissor bildirib ki, festivalın açılış mərasimlərində təməşaçılara ən məşhur sənət əsərləri təqdim olunur. "Leyli və Məcnun" operası da məhz belə əsərlərdəndir.

***

Festivalın ikinci günü şəhərdəki Heydər Əliyev Mərkəzində təməşaçılar Şəki Folklor Ansamblının konsertini izləyiblər.

Konsertdən əvvəl mə-lumat verilib ki, ansambl 2017-ci ildə Şəki şəhər Uşaq incəsənət məktəbinin direktoru Eldar Rəcəbovun təşəbbüsü ilə yaranıb. Ansamblın üzvləri müxtəlif qədim xalq calğı alətlərində – tar, ud, çapaqna, kamança, topuz, bas-tar, qanun, nağara, balaban və digər alətlərdə ifa edirlər. Ansambl ilk dəfə 2018-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuş tədbirdə çıxış edib.

Kollektivin budafəki çıxışı da maraqla qarşılanıb. Ansambl festivalın simvolu təqdim olunub.

***

Beynəlxalq Muğam Festivalı və VI Beynəlxalq Humanitar Forum qarşısında da nümayiş olunub.

Bəstəkarın "Dərviş" və "Muğamşayi" instrumental əsərlərinin musiqisinə əsaslanan, klassik Avropa və milli Azərbaycan musiqi alətlərinin səsləndirilməsi ilə müşayiət olunan əsərdə xanəndənin ifası ilə təməşaçılara çatdırılan Nəsiminin səsi onun ən məşhur şerləri vasitəsilə insani, onun qüdrətini və mənavi gözəlliyi vəsf edir.

Musiqili teatr kompozisiyası vəfə-təların uzlaşması, xanəndənin ifası və rəqlərin sintezini usta-lıqla təcəssüm edir.

Təməşanın xoreografiya quruluşu Əməkdar artist, balet-meyster Nailə Məmməd-zadə-nindir. Nəsimi obrazını Opera və Balet Teatrının solisti Anar Mikayılov canlandırır. Xoreo-grafik səhnələrdə Əməkdar artist Alsu Gimadiyeva və Dinara Yə-nəliyeva "məlekərlər", Əməkdar artist Fərid İbrahimov və Rüşət Şəfiyev "qara gücün qüvvə-ləri"ni oynayıblar. Nəsiminin səsi-ni Xalq artisti, xanəndə Teyyub Aslanov ifa edib.

***

"İpək Yolu" festivalının üçüncü günü Macarıstanın "Kerekes Band" instrumental qrupu Heydər Əliyev Mərkəzində çıxış edib.

Qrupun fəaliyyəti barədə mə-lumat verilib. Bildirilib ki, pop musiqinin müxtəlif cərəyanla-rını – caz, rok, fank, psixodelik və elektron janrları öz ifalarında əks etdirən qrup onları Macarıstanın xalq musiqisi və qədim ənənələri ilə üstəlikla birləşdirir. Qrup öz ifalarında müasir elektron musiqi aləti və vasitə-ləri ilə yanaşı, ənənəvi macar xalq calğı alətlərindən də isti-fadə edir. Belə ki, qrupun əsas musiqi nömrələrini udun "kiçik qardaşı" sayılan koboz ifa edir. Instrumental kollektiv 2003-cü

ildə Macarıstanın "Birinci qrupu" adına layiq görülüb. Beynəlxalq festivalının iştirakçısı olan "Kerekes Band"ın indiyədək 8 mu-siqi albomu işıq üzü görüb.

Qrup üzvlərinin çıxışı və Şəkinin tanınmış musiqiçilərinin onları Eldar Rəcəbovla (ud) birlikdə ifa etdikləri "Sarı gəlin" xalq mahnısı isə musiqise-verlər tərəfindən hərarətilə alqışlarla qarşılanıb.

Kollektivə festivalın simvolu təqdim edilib.

Festivalın növbəti günü, iyun 2-də Rusiyanın "No Indifference" instrumental kvintetinin konserti olub. "İpək Yolu" festi-valı iyunun 3-də başa gatacaq.

Xətirə təqvim

3-6 iyul

Azərbaycan

3 iyul 1940 – Tanınmış pianoçu, Xalq artisti, professor Zöhrab Əfrasiyab oğlu Adıgözelzadə (1940 – 24.5.2012) Bakıda doğulub. Bakı Musiqi Akademiyasının professoru olub, Əskişəhər (Türkiyə) Anadolu Universitetinin Dövlət Konservatoriyasında kafedra mü-diri işləyib.

4 iyul 1928 – Tarix elmləri doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi Kamran Nəbi oğlu Rəhimov (1928 - 4.7.2007) Naxçıvan MR Şərur rayonunun Qarabağlar kəndində anadan olub. Respublikanın maarif naziri (1983-1988), Ali Sovetin deputatı (1990-1995) olub.

5 iyul 1851 – Publisist, alim və ictimai xadim İsaatın Nəcəf-qulu oğlu Şahtaxtinski (1851 - 18.10.1894) İrevanda anadan olub. "Tifliski vestnik" qəzetində şöbə müdiri, "Kavkazski almanax"ın təsisçisi, nəşri və redaktoru olub.

5 iyul 1928 – Əməkdar artist Əzizəğa (Ağababa) Qasim oğlu Qasimov (1928-1985) Bakıda doğulub. Azərbaycan Dövlət Musi-qili Komediya Teatrının aktyoru olub, filmlərə çəkilib.

6 iyul 1918 – Yazıçı-tərcüməçi Şəfiqə Ağayeva (1918-1983) Ağdamda anadan olub. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafına töhfələr verib. Rus yazıçılarının uşaq və yeniyetmələr üçün hekə-yə və povestlərini dilimizə tərcümə edib.

Dünya

3 iyul 1883 – Yəhudi əsilli çex-alman yazıçısı, filosof Frans Kaf-ka (Franz Kafka; 1883 – 3.6.1924) Praqada doğulub. Əsərləri: "Bir xanımın xülasəsi", «Lətkərlə söhbət», «Çevrilmə», «Qəsr», «Kənd həkimisi», «Qətl» və s.

4 iyul 1676 – İspan dramaturqu Xose Kanisares (1676-1750) anadan olub.

4 iyul 1918 – Rus filosofu, kulturoloq, «Mədəniyyətlərin dialoqu» konsepsiyasının müəllifi Vladimir Bibler (1918-2000) anadan olub.

5 iyul 1812 – İspan yazıçı-dramaturqu Antonio Qarsia Qutteres (Antonio Garcia Gutierrez, 1812-1884) anadan olub. Dramatur-qun "Trubadur" pyesi əsasında İtalyan bəstəkarı Cüzeppe Verdi eyniadlı opera yazıb.

5 iyul 1889 – Fransız yazıçısı, rəssam, teatr nəzəriyyəçisi Jan Kokto (Jean Maurice Eugene Clement Cocteau; 1889-1963) ana-dan olub. "Əlləmə Toma", "Gəbəbsiz uşaqlar" romanlarının, "Anti-qona", "Orfey" pyeslərinin müəllifidir.

5 iyul 1901 – SSRİ Xalq artisti, rejissor, aktyor, rəssam, yazıçı Sergey Obrazsov (1901-1992) anadan olub. Uzun illər Moskvada Mərkəzi Kukla Teatrına rəhbərlik edib.

6 iyul 1859 – İsveç şairi və yazıçısı, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1916) Karl Qustav Verner fon Heydenstam (Carl Gustaf Verner von Heidenstam; 1859-1940) anadan olub. Əsərləri: "Endimion", "XII Karlın döyüşçüləri" və s.

6 iyul 1887 – Yəhudi əsilli rus-fransız rəssamı Mark Zaxaroviç Şaqal (Xaskelviç; 1887-1985) anadan olub. Rəngkarlıq və gra-fika əsərləri ilə bədii avangardın ən tanınmış simalarından biridir.

Hazırladı: Vüqar ORXAN

AFİŞA

3-7 iyul

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı (Füzuli meydanı 1)		
4 iyul	Ç.Aytmatov - "Manqurt" (A.M.Şərifzadə səhnəsində)	19.00
5 iyul	C.Məmmədquluzadə - "Ölümlər"	19.00
6 iyul	Ə.Əmirli - "Şah Qacar"	19.00
7 iyul	Elçin - "Cəhənnəm sakinləri"	19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrı (Zərifə Əliyeva küç. 8)		
5 iyul	R.Hacıyev, F.Zöhrabov - "Tələlər qovuşanda"	19.00
6 iyul	F.Süddüdinov, T.Vəliyeva - "Mən dəyərdəm mən cavana"	19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrı (Xaqani küç. 7)		
3 iyul	C.Ostin - "Qürur və qəzəb"	20.00
4 iyul	N.Gəncəvi - "Yeddi gözəl"	20.00
5 iyul	F.Dostoyevski - "Karamazov qardaşları"	20.00
6 iyul	C.Steynbek - "Adamlar və Sığanlar" (OSA Teatrının təməşası)	20.00

Azərbaycan Dövlət Gənc Təməşaçılar Teatrı (Nizami küç. 72)		
5 iyul	P.Zöskind - "Kontrabas" (İngilis dilinə tərcümə ilə)	19.00
6 iyul	P.Culliford - "Şirinlər"	14.00
	H.Cavid - "Şeyx Sənan" (İngilis dilinə tərcümə ilə)	19.00
	A.Şaiq - "Tıq-tıq xanım"	14.00
7 iyul	L.Nuren - "Mən gəldim, qızlar..." ("Müharibə")	19.00

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı (Neftçilər pr. 36)		
5 iyul	S.Perro - "Qırmızı papaq"	12.00, 14.00
	C.Rodari - "Çipolino" (rus dilində)	16.00
6 iyul	M.Seyidzadə - "Cirdən"	12.00, 14.00
	M.Seyidzadə - "Üç cəsur" (rus dilində)	16.00, 18.00

Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrı (Azadlıq küç. 10)		
6 iyul	N.Rüstəmov, S.Bədalova - "Underground"	18.00
7 iyul	E.Rəzayev - "Qoca və Mələk"	18.00

Heydər Əliyev Sarayı (Bülbül pr. 35)		
5 iyul	Xalq artisti Teyyub Aslanovun və Əməkdar artist Nuriyyə Hüseynovanın iştirakı ilə Qədim musiqi alətləri ansamblının konserti	16.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası (İstiqlaliyyət küç. 2)		
5 iyul	Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin konserti (dirijor – Orxan Həşimov)	16.00

Kamera və orqan musiqisi zalı (28 May küç. 41)		
5 iyul	Orqan musiqisi axtarışı. Solistlər: Məhriban Zəki, Fəridə Məmmədova (soprano), İlham Nazarov (kontratenor), Sabina Baylarbəyova (orqan)	19.00

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi (Dənizkənarı Milli Park)		
5 iyul	"Muğam axtarışları" layihəsi qarşısında konsert	19.00

Dövlət Mahni Teatrı (R.Bəhbudov küç. 12)		
4 iyul	Qərbi Qazaxıstan Vilayətinin Estrada Simfonik Orkestrinin konserti	17.00
5 iyul	"Samur" Lazgi Mədəniyyət mərkəzinin tədbiri	19.00

Dirijor Əyyub Quliyevin Çində silsilə konsertləri

Çinin Kunmin şəhərində simfonik, opero və balet musiqisinə həsr olunmuş silsilə konsertlər keçirilib.

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının baş dirijoru və musiqi rəhbəri, Əməkdar artist Əyyub Quliyevin rəhbərliyi altında Kunmin "İpək Yolu" orkestrinin ifasında dörd müxtəlif program dinləyicilərə təqdim edilib.

Geniş və rəngarəng musiqi proqramı orkestr üçün yazılmış ən mürəkkəb əsərlərdən biri sayılan Rixard Ştrausun "Don Juan" simfonik poemasından

Musiqili teatr Türkiyədə beynəlxalq festivalda iştirak edəcək

Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrı Türkiyədə iyunun 22-28-də keçiriləcək 25-ci Bayburt Dədə Qorqud Beynəlxalq Mədəniyyət və Sənət Festivalına dəvət alıb.

Teatrın direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əliqismət Lalayev bildirib ki, 1995-ci ildə əsası qoyulan festival hər il sənət bayramı kimi qeyd olunur. Festivala müxtəlif ölkələrin, xüsusi ilə türk-dillli dövlətlərin incəsənət xadimləri, kollektivləri qatılır. Musiqili teatrın balet truppası bu festivala artıq ikinci dəfə dəvət olunub. 2008-ci ildə trupa festivalda ölkəmizi uğurla təmsil edib.

Festival qarşısında müxtəlif tədbirlər – sərgilər, dramaturqlarla, şairlərlə görüşlər, konfranslar, şeir gəcaləri keçiriləcək.

Vyanada azərbaycanlı musiqişünasın xatirəsi anılıb

Vyanoda yerləşən "Academia Musica" tədris mərkəzində azərbaycanlı musiqişünas, Əməkdar incəsənət xadimi, professor Şəhla Mahmudova-Həsənovanın (1956-2018) xatirəsinə həsr olunmuş musiqili axşam keçirilib.

"Culture Meeting Point" mədəniyyət assosiasiyası tərəfindən "Səhrili səslər evciyi" adı altında təşkil olunan tədbirdə qurumun musiqi üzrə rəhbəri, incəsənət üzrə fəlsəfə doktoru Fərah Tahirova çıxış edib. Bildirib ki, Şəhla Mahmudova-Həsənovanın xatirəsinə ithaf edilən bu axşam uzun illər onun aparıcısı olduğu uşaqlar üçün populyar televiziya verilişinin adını daşıyır.

1974-1994-cü illərdə efira gedən, uzun illər Şəhla xanımın müəllifi və aparıcısı olduğu bu veriliş Do-Re-Mi adlı qəhrəmanın iştirakı ilə uşaqların sevimli-si idi, eyni zamanda onlarda musiqiyə maraq aşılayırdı.

Sonra o, Ş.Mahmudova-Həsənovanın yaradıcılığının əsas məqamlarına nəzər salıb, tədbir iştirakçılarına azərbaycanlı alim və musiqişünasın işi arxivindən götürülmüş foto və digər materiallar əsasında ətraflı məlumat verib.

Daha sonra təqdim olunan konsertdə "Academia Musica" tədris mərkəzinin səgirdiləri ilə yanaşı, Rixard Vagner adına Konservatoriyanın Vokal kafedrasının tələbələri F.Tahirovanın fortepiano-da müşayiəti ilə çıxış ediblər.

“Bura böyük tarixi özündə birləşdirən məkandır”

“İndi mənə aydın oldu ki, Qobustan niyə Dünya irsi siyahısına salınıb”

UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin Bakıda keçirilən 43-cü sessiyası ölkəmizin ev sahibliyi etdiyi ən mötəbər beynəlxalq tədbirlərdən biri olmaqla bərabər, Azərbaycanın tarixinin, zəngin mədəniyyətinin, incəsənətinin dünyaya nümayiş üçün mühüm imkandır. Dünyanın 150-dən çox ölkəsindən çoxsaylı qonaqların rəy və təəssüratı da bunu deməyə əsas verir.

Sessiyada iştirak etmək üçün Bakıya gələn UNESCO-nun baş direktoru xanım Odre Azule iyunun 30-da Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunu ziyarət edib. Dünya İrs Komitəsi 43-cü sessiyasının sədri, Azərbaycanın mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev də qonaqla bərabər qoruğa səfər edib.

Baş direktor və onu müşayiət edən şəxslər qayaüstü rəsmlərə

və qoruq ərazisində yaradılmış muzeydə nümayiş etdirilən eksponatları baxıblar.

Məlumat verilib ki, Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğu açıq səma altında qoruq-muzey kimi Daş dövründən Son Orta əsrlərə qədər həyat və məişəti əks etdirən maddi mədəniyyət nümunələrinin yer aldığı məkandır.

Qobustan qayaüstü rəsmləri dünyada bu tipli abidələrdən ən zəngini hesab olunur. Ərazidə alimlər tərəfindən 6 mindən çox qayaüstü təsvir, 20 mağara və yaşayış yeri, 40 kurqan aşkar edilib və öyrənilib. Qoruqda tədqiqat işlərinin aparılmasında beynəlxalq təcrübəyə də xüsusi önəm verilir. Qoruqda

nadir qayaüstü rəsmlərin geniş təbliğinin xüsusi əhəmiyyətini nəzərə alan dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin sərəncamı ilə qoruq muzeyi üçün ən müasir texnologiyalı yeniliklərə təchiz olunmuş bina tikilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, dünya əhəmiyyətli tarixi abidə olan Qobustan qoruğu 2007-ci ildə UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına daxil edilib.

Qədim insan məskəni ilə tanışlıqdan məmnun qalan qonaqlar ərazidə aparılmış tədqiqat işləri və tarixi eksponatlarla maraqlanıblar. Onlar həmçinin “Qavdağ” II Respublika festival-müsabiqəsində çıxış edən uşaq və gənclərin ifalarını da maraqla izləyiblər.

Baş direktor Odre Azule mətbuata açıqlamasında Qobustanda görüldüklərinə ölkəmizin mədəni irsi haqqında əyani təəvvür yaratdığını vurğulayıb: “Qobustan çox maraqlı və böyük tarixi özündə birləşdirən məkandır. Burada görüldüklərim mənə çox xoş təəssüratlar yaradı. Muzeylə və ərazidəki qədim rəsmlərlə tanış olduqdan sonra mənə tam aydın oldu ki, Qobustan niyə UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına salınıb”.

Verdinin “Rekviyem”i Bakıda səslənib

İyunun 28-də Heydər Əliyev Mərkəzində “Cüzeppe Verdi. Rekviyem” adlı klassik musiqi gecəsi keçirilib. Görkəmli bəstəkarın məşhur əsəri müxtəlif ölkələrdən olan musiqiçilərin ifasında təqdim olunub.

Əsəri Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri, Azərbaycan Dövlət Xor Kapellası, Vano Səracıyılı adına Tbilisi Dövlət Konservatoriyasının Xoru və Batumi Dövlət Musiqi Mərkəzi Kapellası ifa edib.

Rusiyalı Yelena Mixailenko (soprano) bildirib ki, konserta hazırlıq işləri yüksək tempə aparılıb. Konsertdən öncə cəmi iki dəfə meşə edib. Solistlər əvvəl bir yerdə oxumasalar da, hər şey çox gözəl alınıb.

İtalyan vokalçı Antonio Di Mateo diqqətə çatdırıb ki, Cüzeppe Verdinin “Rekviyem” əsərini məhz Bakıda oxumağın çox məmnundur. Azərbaycan vokal məkətinə müsbət dəyərləndirən musiqiçi Azərbaycan vokalçılarının Avropa ölkələrinin konsert salonlarında getdikcə daha çox çıxış etdiklərini söyləyib.

Azərbaycanlı vokalçı Azər Zadə (tenor) qeyd edib ki, dünyanın müxtəlif ölkələrindən sənətkarların burada bir araya gəlməsi çox sevincdirici haldır: “Bu, şəhərimizin müəyyən mədəni təbəqə təbii və hamımız bundan yalnız sevinirik”.

Konsertin dirijoru, Xalq artisti Yalçın Adıgözelov proqramı ölkəmizin mədəni həyatında gözəl bir hadisə kimi dəyərləndirərək deyib: “Dünya klassik musiqi repertuarının şah əsərlərindən biri – Cüzeppe Verdinin “Rekviyem” əsərini ifa edirik. Ümidvaram ki, bu ifa illər boyunca dinləyicilərin yaddaşından silinməyəcək. Çünki səhnədə 200 nəfər sənətkar bir araya gəlib. Uzun illər belə bir imkanın yarandığını gözləyirdik. Əlimizdən gələni etdik ki, bu hadisə Azərbaycan mədəniyyət tarixinə yazılsın”.

Almaniyanın olan Mareyke Yankovski (metso-soprano) Bakıya ilk dəfə gəldiyini deyib. Bildirib ki, azərbaycanlı sənətkarlarla işləmək çox gözəl bir təcrübədir. Çünki musiqi insanları birləşdirir.

“Rekviyem” Cüzeppe Verdinin solistlər, xor və orkestr üçün əsəridir. Əsərin ideyası 1868-ci ildə bəstəkar Coakino Rossini vəfat edərkən yaranıb. Verdi Rossinin vəfatının ildönümü üçün matəm messası bəstələnməsi məqsədilə italyan bəstəkarlara müraciət edib. Əsərin müxtəlif hissələrinin yazılması üzrə bəstəkarlar arasında püşkatma olur və Verdinin əsərin sonuncu hissəsi – “Libera me” düşür. Əsər 1869-cu ildə hazır olsa da, ifa edilmir. Bir ildən sonra Verdi “Rekviyem”i bütünlüklə özünün yazacağını açıqlayır. Əsər 1874-cü il mayın 22-də Milandakı Müqəddəs Mark kafedralında bəstəkarın öz dirijorluğu ilə təqdim olunur. Texniki mürəkkəbliklə zəngin, çoxsaylı ifaçı tələb edən yeddillisi “Rekviyem” ilk gündən geniş auditoriyanın rəğbətini qazanıb.

Respublika sənətkarlıq festivalı

İyunun 3-dən 7-dək Bakıda Respublika Sənətkarlıq Festivalı keçiriləcək. Gənc Tamaşaçılar Teatrının qarşısında meydana, Nizami küçəsində təşkil ediləcək festival UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası qarşısında reallaşan mədəniyyət layihələrindən biridir.

Layihə Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə, bir sıra dövlət orqanları, qeyri-hökumət təşkilatlarının iştirakı, sahibkarlarla əməkdaşlıq şəraitində həyata keçiriləcək. “I Love Bakı” şəbəkəsi, Azərbaycan Respublikasının Kiqik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, Azərbaycan Sənaye Korporasiyası “Azəripek” MMC, Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti, “ABAD”, Yasamal rayon Əlillər Təşkilatı, Bakı Məli Geyim Evi, Türbət Mədəniyyət Mərkəzi, “Libraff” mağazaları şəbəkəsi festivalın tərəfdarlarıdır.

Festivala bütün ölkə üzrə fəaliyyət göstərən 100-ə yaxın el işləri sənətkarları dəvət edilib. Açıq havada təşkil ediləcək tədbir festival-yarmarka və karnaval formasında keçiriləcək. Ziyarətçilər üçün el işləri sənətinin üzrə ustad dərsləri də təşkil ediləcək. Festivalda hər gün axşam saatlarında (19.30-20.30) Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində olan təşkilatların, habelə yaradıcı birliklərin iştirakı ilə konsert proqramı təşkil olunacaq.

Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyinin kollektivi Azərbaycan jurnalistikası-nın görkəmli nümayəndəsi, tədqiqatçı-alim, professor

Şirmədd Hüseynovun

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun əlinsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

***

Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti, professor Fərid Əliyev, katiblər – Zəhmət Qafarova, Cəlal Abbasov, Sərdar Fərocoz, Aliyə Məmmədova, İttifaq idarə heyəti və kollektivi Bəstəkarlar İttifaqının baş məsləhətçisi Cəmilə Həsənovaya anası

Bibixanım xanımın

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Moskva pr, 1D,
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 530-34-38 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisensiya № AB 022279

İndeks: 0187

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində sahifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5150

Sifariş: 2214

Buraxılışa məsul: Fərid Yünisli

Yazılarda faktlara görə müəllifin cavabdehdir.

Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

“Qədim yaşayış məskənlərini gələcək nəsillərə çatdırmalıyıq”

“Biz qədim yaşayış məskənlərini qoruyub gələcək nəsillərə çatdırmalıyıq. Bununla bağlı beynəlxalq ictimoiyyəti xəbərdar edəcəyik. Dünya irsi siyahısında qıyılmış obyektlərin qorunub saxlanılmasında cəhətili olan ölkələrə dəstək verəcəyik”, - bu sözləri Bakıda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin sessiyasında iştirak edən təşkilatın Dünya İrs Mərkəzinin direktoru Mextild Rossler “Euronews” telekanalına müsahibəsində deyib.

Bakı sessiyası ilə bağlı danışan M. Rossler sessiya çərçivəsində təşkil edilən Abidə Məncərləri və Gənc Peşəkarlar forumlarının işini yüksək dəyərləndirib. Bildirib ki, 43-cü sessiyada iştirak etmək üçün Bakıya bu sahanın çoxsaylı mütəxəssisləri toplaşmış: “Burada olduğumuz bir neçə gün ərzində biz təşkilatı işlərin yüksək səviyyədə həyata keçirildiyini şahidlik. Eyni zamanda onu da qeyd etmək istədim ki, Azərbaycan öz mədəni sənətlərini, irs nümunələrini yüksək səviyyədə diqqət və qayğı ilə yanaşı”.

“Azərbaycan mədəni mirasın qorunmasına həssas münasibət göstərir”

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak edən yüksək vəzifəli qonaqlar arasında Bəhreyn Krallığının Mədəniyyət və Əhliq Əşyalar naziri xanım Şeyxa May bint Məhəmməd Əl Xəlifə də var. Xatırladaq ki, Bəhreyn ölkən il Dünya İrs Komitəsinin 42-ci sessiyasına ev sahibliyi edib və növbəti sessiyanın Bakıda keçiriləcəsinə dair qərar orada qəbul olunub.

43-cü sessiyanın Bakıda keçirilməsini yüksək qiymətləndirən xanım nazir Azərbaycanın dünyada mədəni mirasın qorunmasına həssas münasibət nümayiş etdirdiyini deyib. Bu barədə Bəhreyn televiziyasına müsahibəsində bildirən qonaq ölkəmizin bu mötəbər tədbirə çox yüksək səviyyədə hazırlaşdığını vurğulayıb: “Azərbaycan global miqyaslı tədbirlər yüksək səviyyədə təşkil etmək imkanlarını artırıb bir neçə dəfə sübuta yetirib. Ötənəm ki, bu sessiya da uğurla keçiriləcək”.

Bəhreynli nazir Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasından gözənlərini də dilə gətirib. Bildirib ki, dünya irsinin qorunması məsələsi nəinki hər hansı bir təşkilatın, eləcə də hər bir insanın diqqət göstərməli olduğu məqamdır.

“Bəhreyniyyət sürətli elmi-texniki tərəqqi dövrünü yaşayır. Bu inkişaf özlüyündə gözəldir. Lakin dünyada baş verən hərbi toqquşmalar, münaqişələr, təəssüf ki, bəzən mülkiyyətlərin mədəni mirasını məhv olma təhlükəsi ilə üz-üzə qoyur. Ona görə də UNESCO və onun tərkibində fəaliyyət göstərən bir sıra qurumların işinə dəstək verilməlidir. Bu mənada Bakıda keçirilən sessiyada dünya mirasının qorunması baxımından mühüm qərarların qəbul edilməsinə inanırıq”, - deyə xanım Şeyxa May bint Məhəmməd Əl Xəlifə bildirib.

Qeyd edək ki, Bəhreyn televiziyasının qrupu sessiyanın gedisini izləməkə yanaşı, paytaxtımızın tarixi-mədəni məkanlarında da çəkilişlər aparır.

Dünya mədəniyyətləri bir arada

Dünya İrsi Gənc Peşəkarlar Forumunun iştirakçıları işgüzar müzakirələrə yanaşı, Azərbaycanın mədəni özünəməxsusluğunu təqdim etmək üçün də vaxt tapıblar.

Bu məqsədlə təşkil olunan mədəniyyət gecəsində iştirakçılar təmsil etdikləri ölkələrin bayraqları, milli mətbəx nümunələri və qıllarından ibarət nümunələri nümayiş etdiriblər. Milli folklor və musiqi nömrələri, milli rəqlər də tədbirə rəng qatıb.

“Böyük teatr”ın solistləri İstanbulda

İyulun 2-də İstanbulda 10-cu Beynəlxalq İstanbul Opera Festivalına start verilib. Bu layihənin əsası 2010-cu ildə İstanbul “Avropanın Mədəniyyət Paytaxtı” elan edildikən qoyulub.

Bu dəfə İstanbul festivalı Rusiya “Böyük teatr”ının solistlərini qarşılayacaq. Türkiyə və Rusiya arasında qarşılıqlı “Mədəniyyət və turizm ili” çərçivəsində “Böyük teatr”ın məşhur solistlərinin ifasında “Seviliya bərbəri”,

“Traviata”, “Karmen”, “Samson və Dalila”, “Manon Lesko”, “Turandot” kimi sevilməli operalardan parçalar, ilk türk oratoriyası olan “Yunus Əmrə”, türk epik operası “Troya” və digər əsərlər səsləndiriləcək.

13-14 iyulda keçiriləcək konsertlərdə dünyanın məşhur səhnələrində ən çətin rolları uğurla səsləndirən, bir sıra beynəlxalq mükafatın laureatı, soprano Anna Neçayeva, metso-soprano Yuliya Mazurova, tenor Fyodor

Ataskeviç, bariton Pavel Yankovski İstanbullularla görüşəcəklər. Solistləri Anton Qrişani

nin dirijorluğu ilə İstanbul Dövlət Opera və Balet Teatrının Orkestri müşayiət edəcək.